

MÄMMEN OSAYLEISKAAVAN MUUTOS VT4:N YMPÄRISTÖSSÄ

KAAVASELOSTUS

21.6.2021

KAUPUNGINVALTUUSTO HYVÄKSYNYT __.__.20__

OSAYLEISKAAVAN SELOSTUS, JOKA KOSKEE 21. PÄIVÄNÄ KESÄKUUTA 2021 PÄIVÄTTYÄ KARTTAA.
--

1 PERUSTIEDOT

Mämmen osayleiskaavan muutos VT4:n ympäristössä käsittää valtatie 4 aluetta ja sen lähiympäristöä välillä Kevätlahdentie-Liimattalantie. Kaava-alueen pinta-ala on noin 80 ha.

Kaavan nimi	Mämmen osayleiskaavan muutos VT4:n ympäristössä
Kaavan päiväys	21.6.2021
Kaavan laatija	Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi puh. 020 632 2035 Kaavasunnittelija Carita Kosonen puh. 020 632 2036 Äänekosken kaupunki Kaavoituspalvelut Hallintokatu 4, 44100 Äänekoski etunimi.sukunimi@aanekoski.fi
Vireilletulo	Kaavahanke on tullut vireille 17.2.2021 kuulutuksella paikallislehdessä ja kaupungin verkkosivuilla. Kaavahanke on käynnistetty ELY-keskuksen esittämien tarpeiden johdosta.
Nähtävilläolot	Kaavaluonnos nähtävillä 14.4. – 14.5.2021 (MRA 30 §) Kaavaehdotus nähtävillä xx.xx. – xx.xx.2021 (MRA 19 §)
Hyväksyminen	Kaupunginvaltuusto __.__.2021 § __

SISÄLLYSLUETTELO

1	PERUSTIEDOT	1
2	TIIVISTELMÄ	4
3	LÄHTÖKOHDAT	5
3.1	Alueen yleiskuvaus.....	5
3.2	Maanomistus	6
3.3	Luonnonympäristö.....	6
3.4	Rakennettu ympäristö.....	11
3.5	Rakennettu kulttuuriympäristö	12
3.6	Muinaismuistot	12
3.7	Liikenne	12
3.8	Tekninen huolto	16
3.9	Väestö, työpaikat, palvelut	17
3.10	Ympäristön häiriötekijät	19
4	SUUNNITTELUTILANNE JA LAADITUT SELVITYKSET	24
4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	24
4.2	Maakuntakaava	25
4.3	Yleiskaavat	26
4.4	Asemakaavat.....	27
4.5	Laaditut suunnitelmat ja selvitykset	28
4.5.1	Valtatien 4 parantaminen välillä Äänekoski–Pihtipudas, Toimenpide- ja aluevaraussuunnitelma	28
4.5.2	Valtatien 4 parantaminen välillä Kevätlahdentie–Petomäentie, Äänekoski, tiesuunnitelma.....	28
4.5.3	Valtatien 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski	29
4.5.4	Muut suunnittelualuetta koskevat selvitykset ja suunnitelmat	33
4.6	Rakennusjärjestys ja rakennuskiellot	33
4.7	Pohjakartta	33
5	KAAVAN TAVOITTEET	34
5.1	Yleistavoitteet	34
5.2	Lähtökohta-aineistojen asettamat tavoitteet	34
6	SUUNNITTELUN VAIHEET JA VUOROVAIKUTUS	35
6.1	Vireilletulo	35
6.2	Luonnosvaihe	35
6.3	Ehdotusvaihe.....	36
6.4	Hyväksyminen	37
6.5	Vuorovaikutus	37
6.5.1	Osalliset.....	37
6.5.2	Viranomaisyhteistyö	38
7	OSAYLEISKAAVAN KUVAUS	38
7.1	Kokonaisrakenne	38
7.2	Maankäyttö.....	38
7.2.1	Asuminen.....	38
7.2.2	Palvelut ja työpaikat	39
7.2.3	Liikenne	39
7.2.4	Maa- ja metsätalous	40
7.2.5	Luonnonympäristö	41
7.2.6	Yleismääräykset.....	41

8	MITOITUS JA MITOITUSPERIAATTEET	43
9	OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUKSET	45
9.1	Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen	45
9.2	Maakuntakaavan toteutuminen	47
9.3	Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	47
9.3.1	Luonnonympäristö	47
9.3.2	Maisema ja kulttuuriperintö	48
9.3.3	Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne sekä sosiaaliset vaikutukset	48
9.3.4	Liikenteelliset vaikutukset	49
9.3.5	Kaupalliset vaikutukset	50
9.3.6	Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset	50
9.3.7	Ilmastonmuutos	50
10	YLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET	51
11	YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN	51

LIITTEET

Liite 1	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Liite 2	Valtatien 4 parantaminen välillä Kevätlahdentie-Petomäentie, Äänekoski, tiesuunnitelma, suunnitelma-karttaluonnos 14.6.2021
Liite 3	Valtatien 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski, suunnitelma- ja yleiskartta 14.5.2021
Liite 4	Rakennustapaohjeet
Liite 5	Kaavoittajan vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuihin palautteisiin
Liite 6	Kaavoittajan vastineet valmisteluvaiheessa annettuihin palautteisiin

LUETTELO KAAVA-ALUETTA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA JA LÄHDEMATERIAALISTA

1. Valtatien 4 parantaminen välillä Kevätlahdentie-Petomäentie, Äänekoski, kesäkuu 2021
2. Valtatien 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski, toukokuu 2021
3. Mämmenkylän maisema- ja rakennettavuusselvitys, Anna-Kaisa Aalto, Äänekosken kaupunki 2006
4. Mämmen luontoselvitys, kartta 2007
5. Rakennustapaohjeet, Suunnittelukeskus Oy, 2007
6. Vt 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski, 16T-1 Tiesuunnitelman meluselvitys (Destia 2021)
7. Väliraportti Liito-oravista VT-4 Äänekoski (Latvasilmu osk 2021)

2 TIIVISTELMÄ

Kaavahanke *Mämmen osayleiskaavan muutos VT4:n ympäristössä* on käynnistetty Keski-Suomen Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) esittämien tarpeiden johdosta. ELY-keskuksella on valmistelussa suunnittelualueetta koskevat tiesuunnitelmat *Valtatien parantaminen välillä Kevätlahdentie-Petomäentie Äänekoski* ja *Valtatien 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski*. Mämmen osayleiskaavan muutoksen tavoitteena on Keski-Suomen ELY-keskuksen laatimien tiesuunnitelmien ja maankäytön suunnitelmien yhteensovittaminen.

Kaavamuutoksessa on osoitettu eritasoliittymä Kevätlahdentien ja Mämmentie risteyksen tuntumaan sekä rinnakkaistieyhteydet valtatie molemmin puolin. Kevyen liikenteen alikulkuyhteys valtatie länsipuolelta itäpuolelle on osoitettu kaavamuutoksessa suunnittelualueen pohjoisosaan. Mahdollisia tulevia kevyen liikenteen kehittämisen hankkeita ajatellen, alueelle on osoitettu lisäksi kevyen liikenteen yhteystarve itäpuolelle suunnitellun rinnakkaistieyhteyden varteen.

Liikenteellisten muutosten myötä on kaavamuutoksen yhteydessä ollut tarpeen tehdä muutoksia asumisen rakennuspaikkoihin. Muutamia rakennuspaikkoja on poistettu ja muutamalle vanhalle rakennuspaikalle on esitetty uuden rakennuspaikan merkintä. Rakennuspaikkoihin tulleiden muutosten vuoksi kaavamuutos on ollut tarpeen laatia MRL 44 §:n mukaisena rakentamista ohjaavana kaavana.

Tiesuunnittelun yhteydessä tehdyn meluselvitykseen ja laadittuun tiesuunnitelmaan perustuen kaavaan on osoitettu merkinnät melusuojauksesta. Valtatie 4 varteen esitettyjen melusuojausten toteuttamisesta vastaa ELY-keskus.

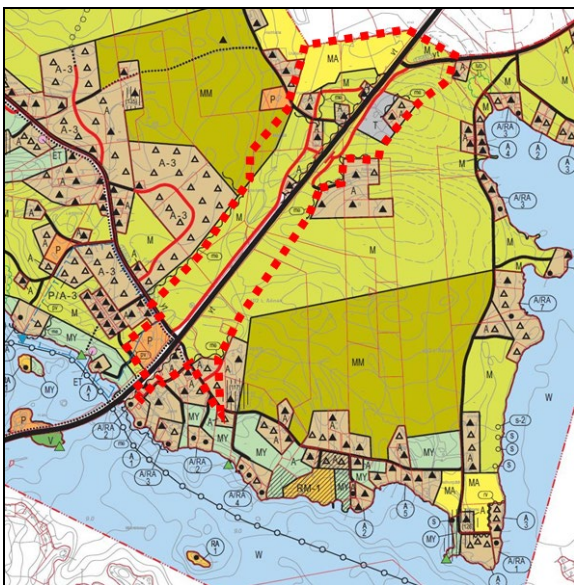
3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Alueen yleiskuvaus

Mämmen osayleiskaavan muutoksen suunnittelualue sijaitsee valtatie 4 varrella välillä Kevätlahdentie-Liimattalantie. Mämmen kyläalue sijaitsee noin 6-7 kilometriä Äänekosken keskustasta pohjoiseen. Vilkasliikenteisen valtatie 4 ympäristössä on rakentamatonta metsä- ja peltoaluetta sekä haja-asutusta ja yksittäisiä yrityksiä. Rakennuksia sijoittuu myös aivan valtatie viereseen. Kaksikaistaisen valtatie osuudella on Kevätlahdentien-Mämmentie ja valtatie 4 risteysalue sekä useita T-liittymiä. Äänekosken keskustasta tuleva asfalttipintainen kevyen liikenteen väylä kulkee valtatie 4 länsipuolta Kevätlahdentien suuntaan ja alikulku on rakennettu risteysalueen eteläpuolelle. Kaikki alempiarvoiset tiet ovat sorapintaisia. Suunnittelualueen koko on noin 80 ha.

Kuva: Suunnittelualueen sijainti. Sijaintikartan taustakartta © Maanmittauslaitos 2021.

Kuva: Suunnittelualueen rajaus. Taustalla voimassa oleva Mämmen osayleiskaava.

3.2 Maanomistus

Suunnittelualue on yksityisomistuksessa ja yhdysteiden sekä valtatie 4 osalta valtion omistuksessa.

3.3 Luonnonympäristö

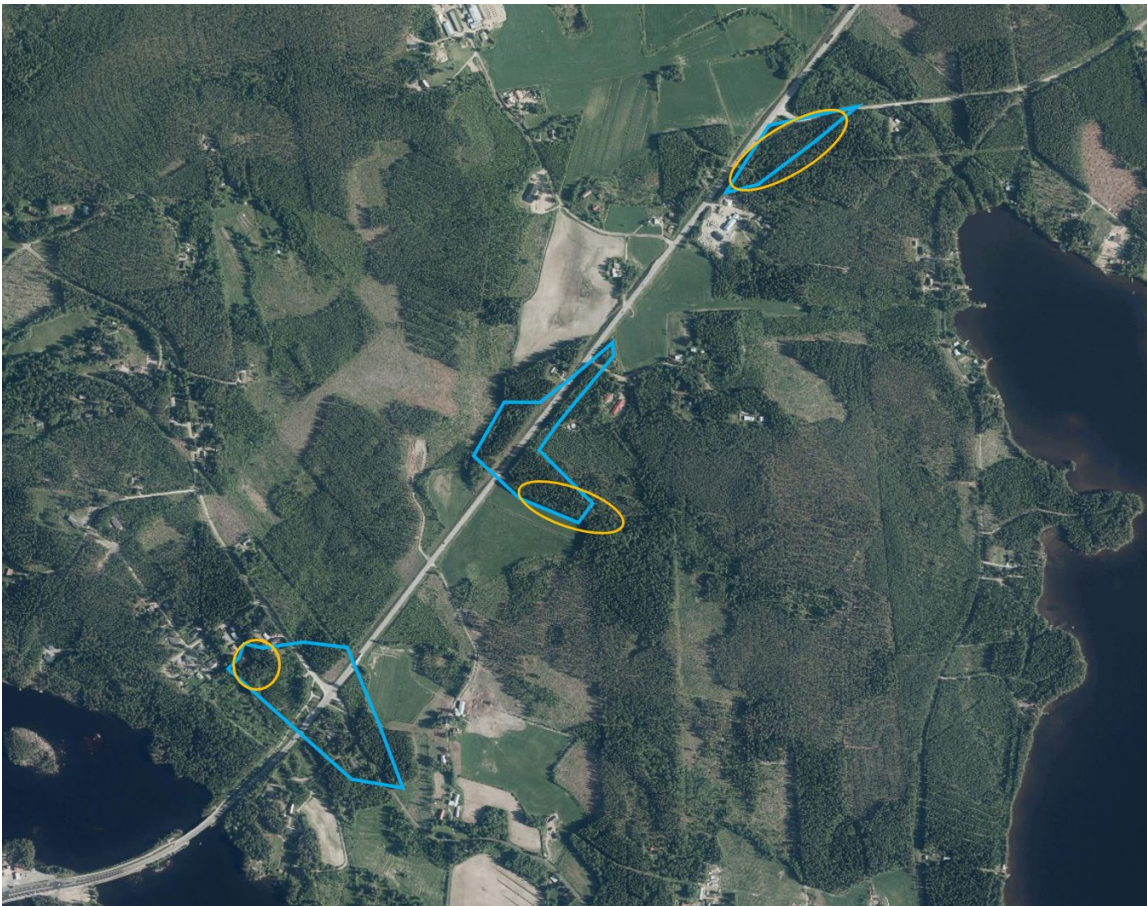
Suunnittelualueella ei sijaitse Natura 2000 –verkostoon kuuluvia kohteita tai luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita. Alueelta ei myöskään ole löydetty luonnonsuojelulla suojeltavia luontotyyppejä tai raportoitu uhanalaisuusluokituksen alaisia kasvilajeja (luontoselvitys 2007). Alueelta on tehty havaintoja EU:n luontodirektiivin ja Suomen luonnonsuojelulain perusteella suojellusta liito-oravasta. Alueet ovat pääosin joko maanviljelys- tai metsätalouskäytössä, jolloin kasvillisuus on hyvin tavanomaista. Suunnittelualueella sijaitsevat metsät ovat pääosin mänty- ja kuusivaltaisia.

Liito-orava

Valtatien 4 parannushankkeen yhteydessä on tehty selvitys liito-oravien sijoittumista uusien tiealueiden ympäristössä ja arvioitu tiehankkeiden vaikutuksia liito-oravien elinpiiriin (Latvasilmu osk 2021).

Merkkejä liito-oravista oli havaittu kaikilla tiehankkeen jaksoilla (Kevätlahden liittymä, Kylmäkorvenmäki, Liimattalantie, Petomäentie).

Kaava-alueella tehdyt liito-oravahavainnot

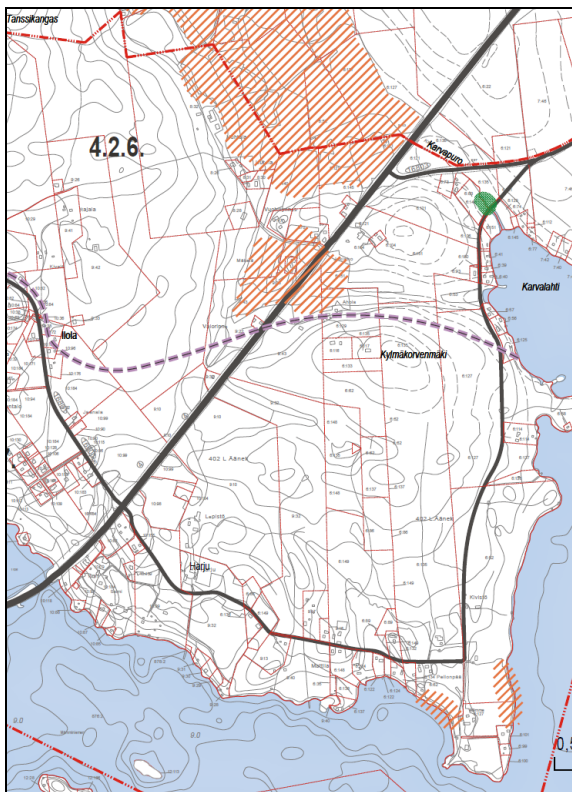
Havainnot liito-oravista valtatie 4 parannushankkeen yhteydessä tehdyssä selvityksessä (Latvasilmu osk 2021). Kuvassa on esitetty turkoosilla rajauksella alueet, joilta on tehty havaintoja liito-oravista. Oranssilla rajauksella esitetty elinpiirien ydinalueiden arvioitua sijoittumista suhteessa havaintoihin. (taustakartta: Maanmittauslaitos, havainnollistus: Äänekosken kaupunki)

Selvityksen (Latvasilmu osk 2021) mukaan Kevätlahden liittymän alueella oli havaittu liito-oravien papanapuita. Elinpiirin ydinalueen arvioitiin kuitenkin sijoittuvan liittymäalueesta länteen omakoti-

asutuksen läheisyyteen. Myös Kylmäkorven mäen alueella oli tehty havaintoja papanapuista. Lisäksi alueella oli joitakin ravintopuiksi sopivia harmaaleppiä. Elinpiirin ydinalueen arvioitiin sijoittuvan jonkin verran valtatie 4 itäpuolelle. Liimattalantien nykyisen valtatieliittymän läheisyydessä oli tehty runsaasti havaintoja papanapuista. Määrän perusteella alue voitiin määrittellä elinpiirin ydinalueeksi.

Linnusto

Linnusto suunnittelualueella on pääasiassa tavanomaista metsä- ja peltolajistoa. Alueelta löytyy joitakin valtakunnallisesti silmälläpidettäviä lajeja (käki, pensastasku, varpunen).

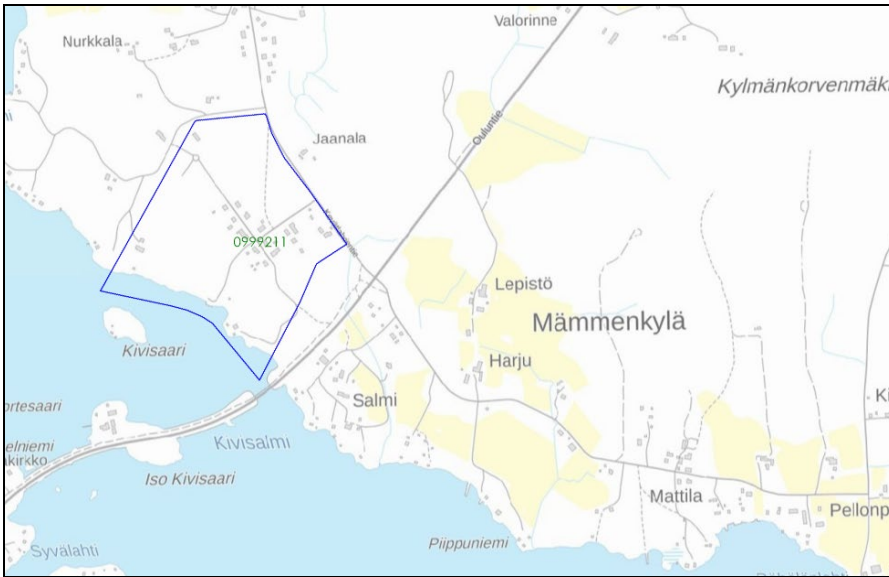

Kuva: Ote Mämmen luontoselvityksen 2007 karttaliitteestä. Arvokkaat linnustoalueet osoitettu oranssilla vinoviivoituksella.

Pohjavesialueet

Suunnittelualueen lounaiskulmasta alkaa Vähälän pohjavesialue (pinta-ala 26 ha, id 0999211).

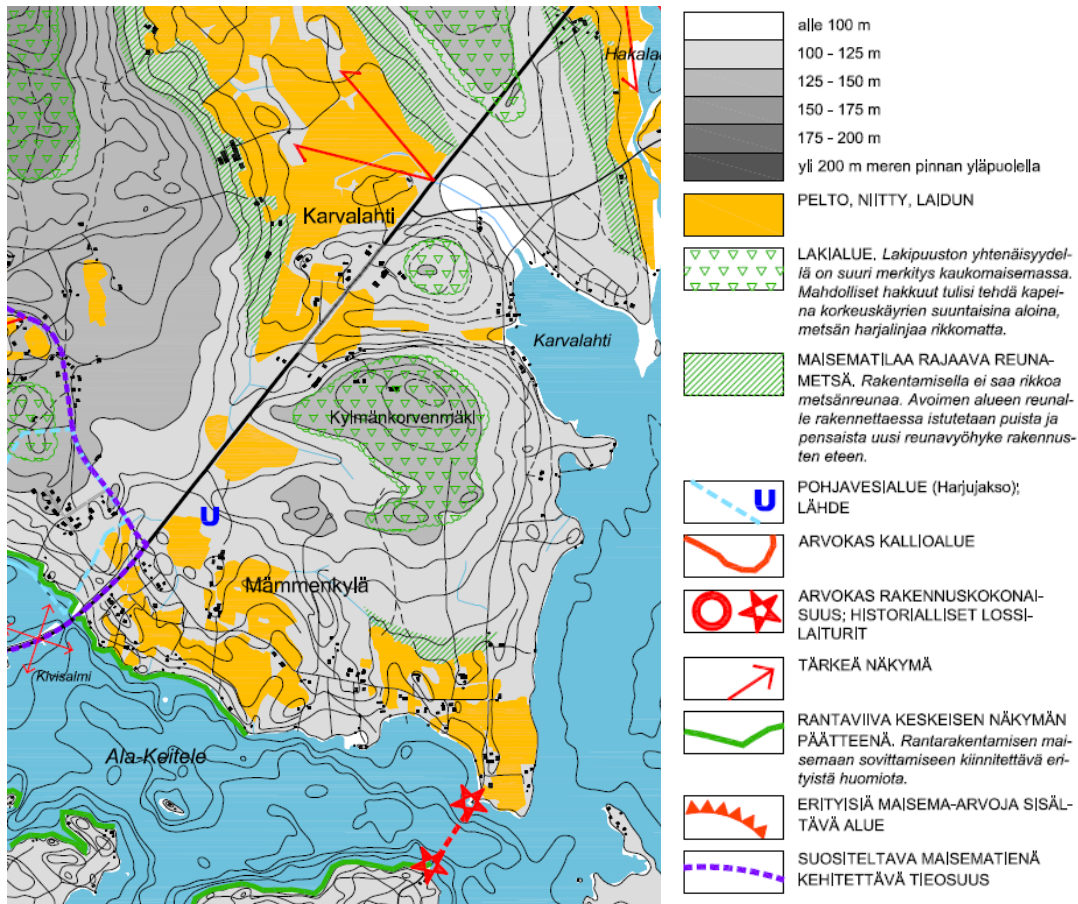

Kuva. Vähälän pohjavesialue sijoittuu Kevätlahdentien ja Mämmentien risteyksestä lounaaseen. (Paikkatietoaineistot: Maanmittauslaitos & Suomen ympäristökeskus)

Maisema

Alueelta on laadittu maisema- ja rakennettavuusselvitys kesällä 2006 (Anna-Kaisa Aalto, Äänekosken kaupunki). Alueen maisemassa näkyvät erityisesti pellot. Alueella ja sen läheisyyteen sijoittuu myös joitakin lakialueita ja maisematilaa rajaavaa reunametsää.

Kuva. Ote Mämmen osayleiskaavaa varten laaditusta maisemaselvityksestä.

Kuva. Suunnittelualue ja sen lähiympäristöä Liimattalantien ja valtatie risteyksestä Äänekosken keskustaapäin.

Kuva. Suunnittelualue ja sen lähiympäristöä Äänekosken keskustan suunnasta Konginkankaalle päin.

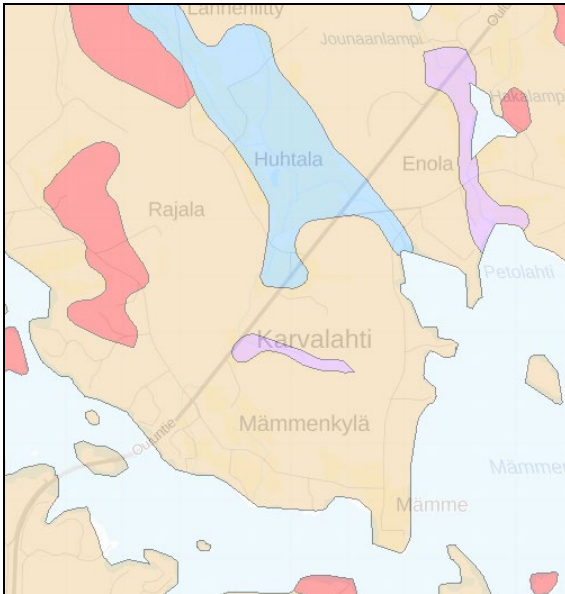
Kuva. Kevätlahdentien, Mämmentien ja valtatie 4 risteys kuvattuna Äänekosken keskustan suuntaan. Risteyksestä alkaa kevyen liikenteen reitti etelän suuntaan. Taustalla näkyy suunnittelualan ulkopuolelle jäävää Ala-Keiteleen vesialuetta.

Kuva. Maisemaa Lantelantieltä lounaaseen päin.

Maaperä

Alueen maaperä on pääosin sekalajitteista. Pohjoisosassa maaperä on savea ja suunnittelualueen keskiosassa on jakso hienojakoista maalajia. Suunnittelualueelle ei sijoitu kalliomaata.

Kuva. Maaperän lajit 1:200 000 kartalla kuvattuna. Punainen;kalliomaata, sininen;savi, ruskea;sekalajitteinen maalaji, lila;hienojakoinen maalaji. (Lähde: GTK)

3.4 Rakennettu ympäristö

Alueella on jonkin verran rakennettua haja-asutusta. Alueen asutus ja yhdyskuntatekniikka sijoittuvat suunnittelualueen läpi kulkevan valtatie 4 varrelle painottuen alueen keskiosan ja pohjoisosan väliselle sektorille sekä aivan suunnittelualueen eteläiseen päättyyn. Rakennuskanta alueella koostuu pääosin 50-, 60- ja 70-luvuilla rakennetuista omakotitaloista.

Kuvia suunnittelualueen ja alueen lähiympäristön rakennuskannasta. (Äänekosken kaupunki & Google)

3.5 Rakennettu kulttuuriympäristö

Mämmen alueelle on tehty rakennusinventointi vuonna 2006. Rakennusinventoinnin perusteella suunnittelualueella ei sijaitse kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia. Alueen läheisyydessä sijaitsee kulttuurihistoriallisesti paikallisesti arvokas kohde *Harju*.

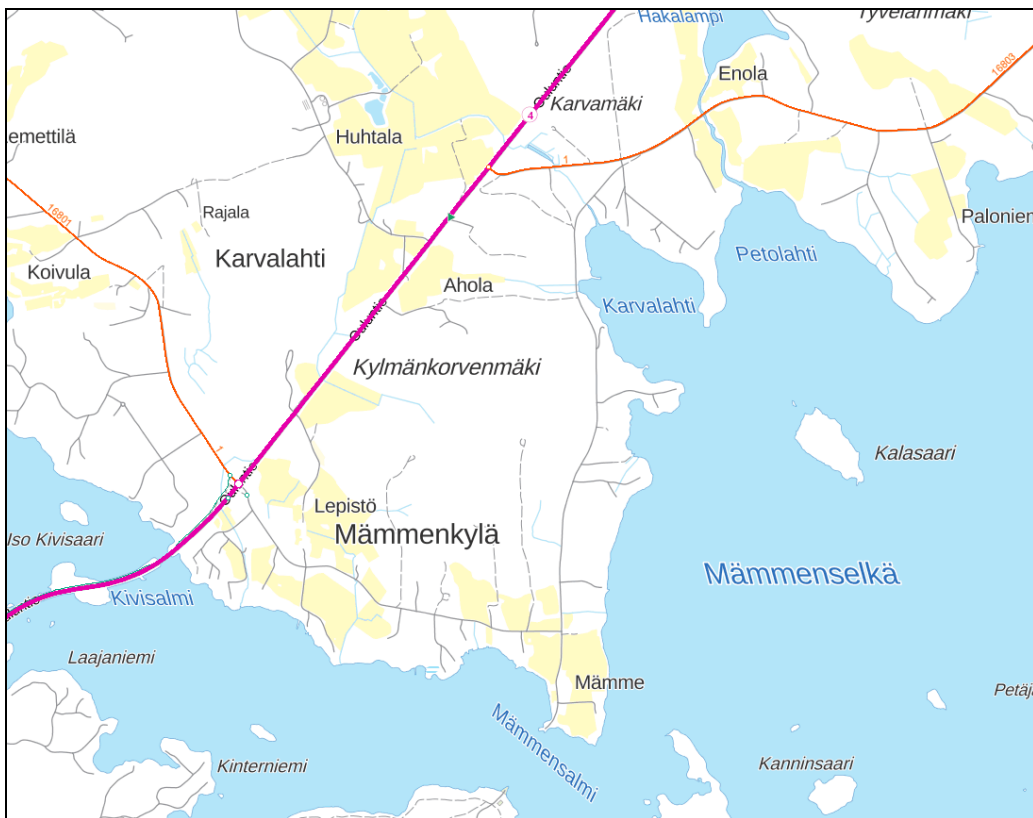
3.6 Muinaismuistot

Alueelle on tehty muinaisjäännösinventointi (Mikroliitti Oy, 2007) Mämmen osayleiskaavan valmistelun yhteydessä. Suunnittelualueella ei ole tehty havaintoja muinaisjäännöksistä.

3.7 Liikenne

Alueen läpi kulkee valtakunnallinen pääväylä valtatie 4, jonka kautta Mämmen kylä liittyy muuhun yhdyskuntarakenteeseen. Muita valtion ylläpitämiä teitä (yhdystieitä) ovat Kevätlahdentie (16801) ja Liimattalantie (16803). Paikallista yhdystietason merkittävyyttä on nelostien ja Liimattalantien yhdistävällä Mämmentiellä. Muut alueen tiet ovat luonteeltaan pääsyteitä.

Suunnittelualueen kohdalla on valtatielle 4 liittymät Liimattalantieltä, Kevätlahdentieltä, Mämmentieltä, Kylmäkorventieltä ja Lantelantieltä. Lisäksi valtatielle on kourallinen tonttiliittymiä.

Kuva: Alueen tieverkkoa. Liila viiva; valtatie 4, punaiset viivat; yhdystiet Liimattalantie ja Kevätlahdentie, harmaat viivat; pääsytiät.

Kuvia Kevätlahdentien, Mämmientien ja valtatie 4 risteyksestä

Kuvia Liimattalantien ja Valtatien 4 risteyksestä

Kuva Liimattalantien ja Valtatien 4 risteyksestä Liimattalantien suuntaan

Kuva: Valtatien 4 varressa on useita tontti- ja muita pienempiä tieliittymiä.

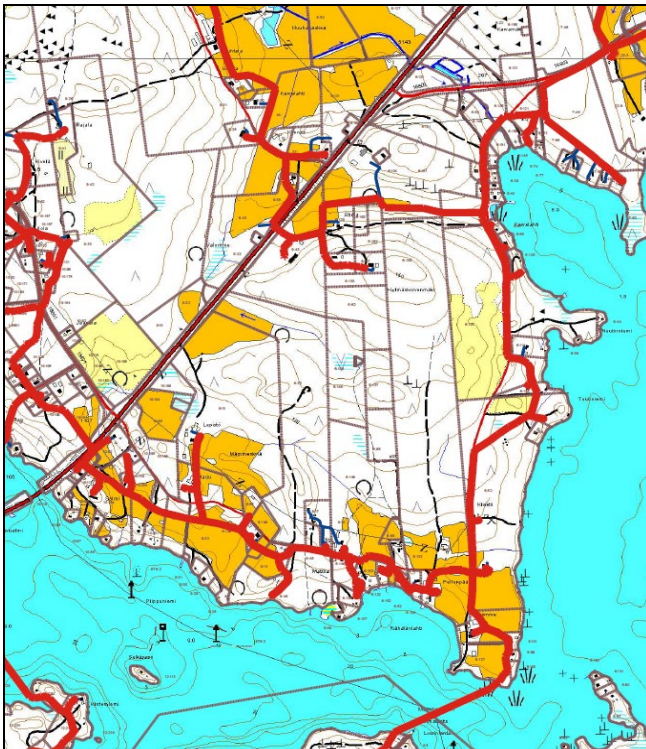
Kevyt liikenne

Valtatien 4 varrella on Kevätlahdentien-Mämmöntien risteyksestä Äänekosken keskustaan ulottuva turvallinen kevyen liikenteen väylä. Alueella ei ole muita rakennettuja kevyen liikenteen väyliä.

3.8 Tekninen huolto

Vesihuolto

Suunnittelualueella toimii Mämmen vesiosuuskunta. Vesihuoltoverkko kattaa alueella olevan nykyisen asutuksen.

Kuva. Otteet vesihuoltoverkostoista/toiminta-alueesta.

Sähköverkko

Suunnittelualueella on Äänekosken energian ja Elenia Verkko Oyj:n sähköverkkoa.

3.9 Väestö, työpaikat, palvelut

Lähimmät palvelukeskittymät alueelta sijaitsevat Konginkankaan ja Äänekosken taajamissa. Äänekosken keskustaan alueelta on matkaa noin 7 km ja Konginkankaalle noin 16 km. Suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsee kuitenkin joitakin toimintoja kuten autokorjaamo, huoltoasema palveluineen sekä rauhanyhdistyksen ja kyläyhdistyksen tilat.

Varsinaisella suunnittelualueella sijaitsee nykyisen Liimattalantien risteuksen tuntumassa betonivalimo. Betonivalimo on nykyisessä voimassa olevassa kaavassa osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi. Lisäksi voimassa olevassa yleiskaavassa on osoitettu palvelujen ja hallinnon alue Kevätlahdentien ja Mämmentien risteykseen. Alueelle ei ole toteutunut merkinnän mukaista toimintaa ja alue on nykyisin rakentamatonta lukuun ottamatta alueelle sijoitettua aluekeräyspistettä.

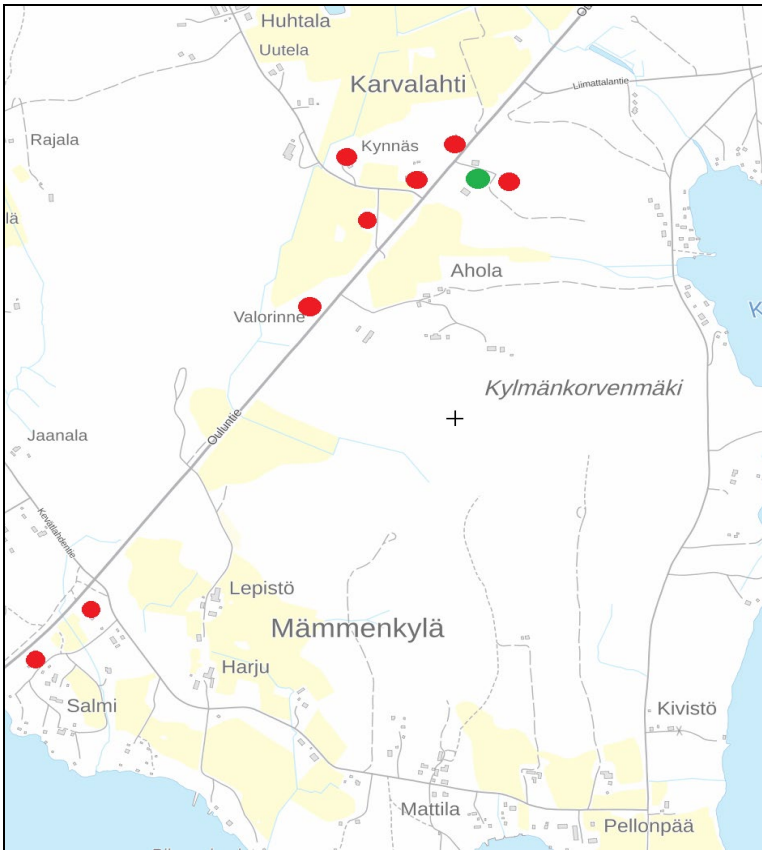

Kuva. Lantelantien ja valtatie 4 risteysalueen ympäristöä. Kuvassa valtatie oikealla puolella näkyy teollisuus- ja varastoalueeksi merkityllä alueella sijaitseva betonivalimo.

Kuva. Kevätlahdentien varressa sijaitseva aluekeräyspiste.

Asumiseen käytetyt alueet painottuvat alueen pohjoiselle puoliskolle sekä aivan alueen eteläreunaan. Alueella on 8 asuinrakennusta.

Kuva. Karttaotteessa suunnittelualueen asuinrakennukset punaisella ympyrällä osoitettuna, ja teollisuus ja varasto- rakennukset vihreällä. Taustakartta © Maanmittauslaitos.

3.10 Ympäristön häiriötekijät

Suunnittelualueen keskeisin ympäristöhäiriötä aiheuttava tekijä ovat valtatie 4 liikenteen aiheuttama melu.

Valtioneuvoston päätöksen 993/92 mukaisesti ei asuinkiinteistöillä päiväajan keskiäänitaso saisi ylittää 55 dB eikä loma-asuntojen osalta 45 dB tasoa. Melu syntyy ajoneuvojen liikkeestä ja sen voimakkuus riippuu mm. liikennemäärästä, ajonopeudesta, raskaiden ajoneuvojen osuudesta sekä tienpinnan laadusta.

Taulukko. Melun keskiäänitaso eri maankäyttöalueilla.

Ulkona	Melun A-painotettu keskiäänitaso (ekvivalenttiaso) L_{Aeq} / enintään	
	Päivällä klo 7-22	Yöllä klo 22-7
Asumiseen käytettävät alueet	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Virkistysalueet taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä	55 dB	50 dB (uudet alueet 45 dB)
Hoitolaitoksia palvelevat alueet	55 dB	50 dB
Oppilaitoksia palvelevat alueet	55 dB	-
Loma-asumiseen käytettävät alueet ja leirintäalueet	45 dB	50 dB
Virkistysalueet taajamien ulkopuolella ja luonnonsuojelualueet	45 dB	40 dB

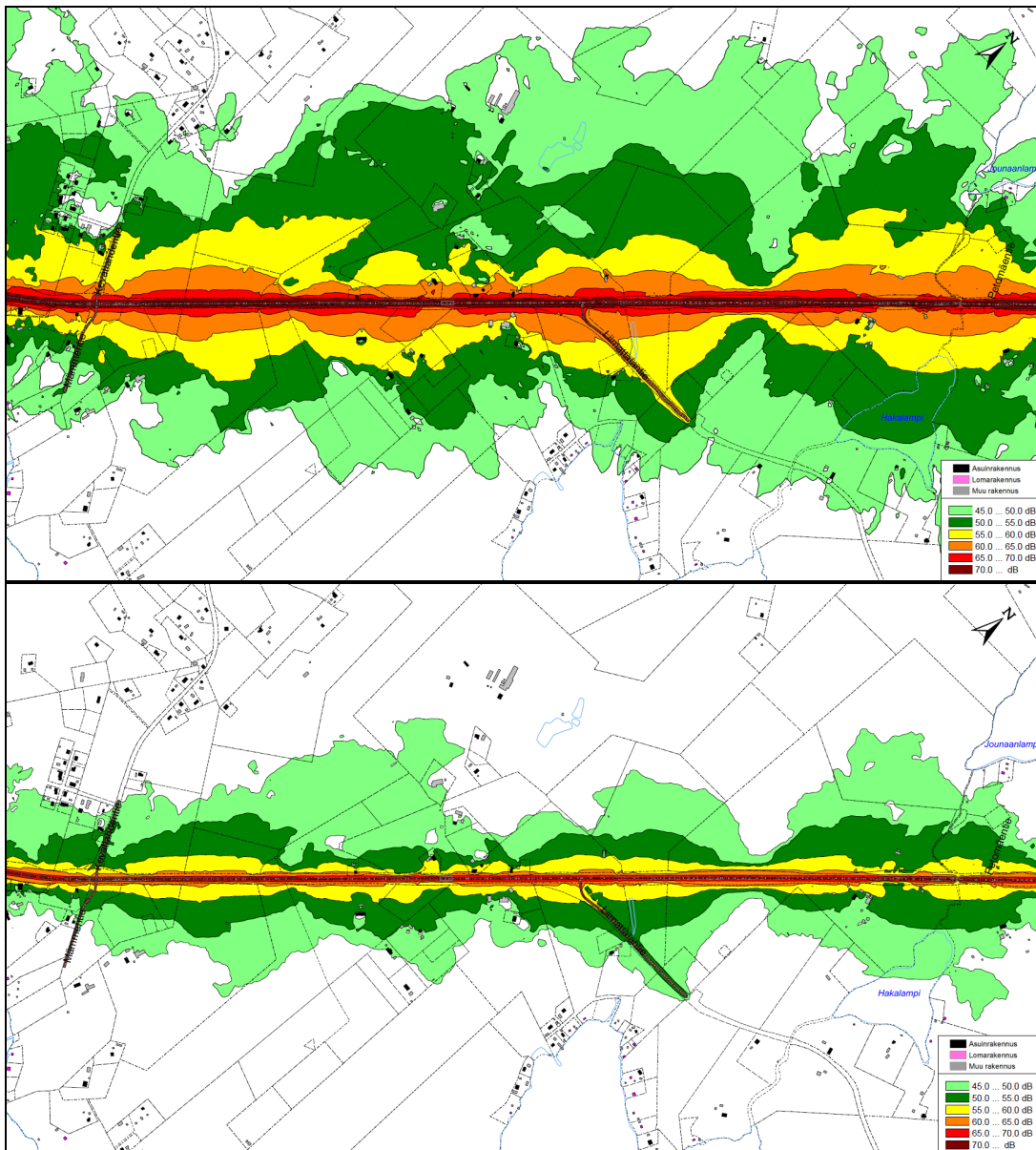

Sisällä	Päivällä klo 7-22	Yöllä klo 22-7
Asuin-, potilas- ja majoitushuoneet	35 dB	30 dB
Opetus- ja kokoontumistilat	35 dB	-
Liike- ja toimistohuoneet	45 dB	-

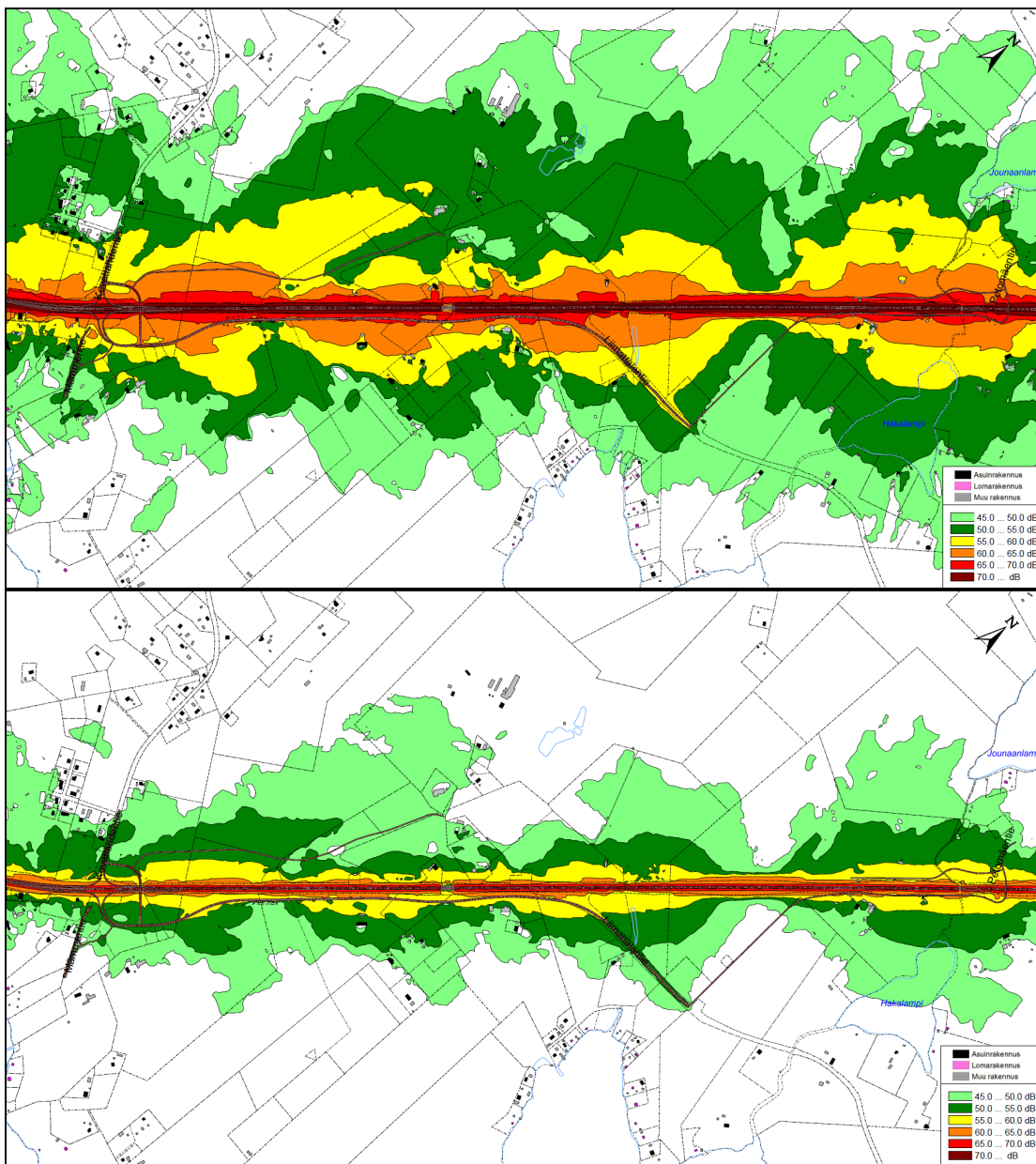
Valtatien 4 osalta on tehty meluselvityksiä eri yhteyksissä. Suunnittelualueen melua on selvitetty viiemisimpänä alueella vireillä olevien tiesuunnitelmien yhteydessä.

Tiesuunnitelmien Vt 4 kehittämisen välillä Kevätlahdentie-Petomäentie, Äänekoski ja Vt 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski meluselvitykset

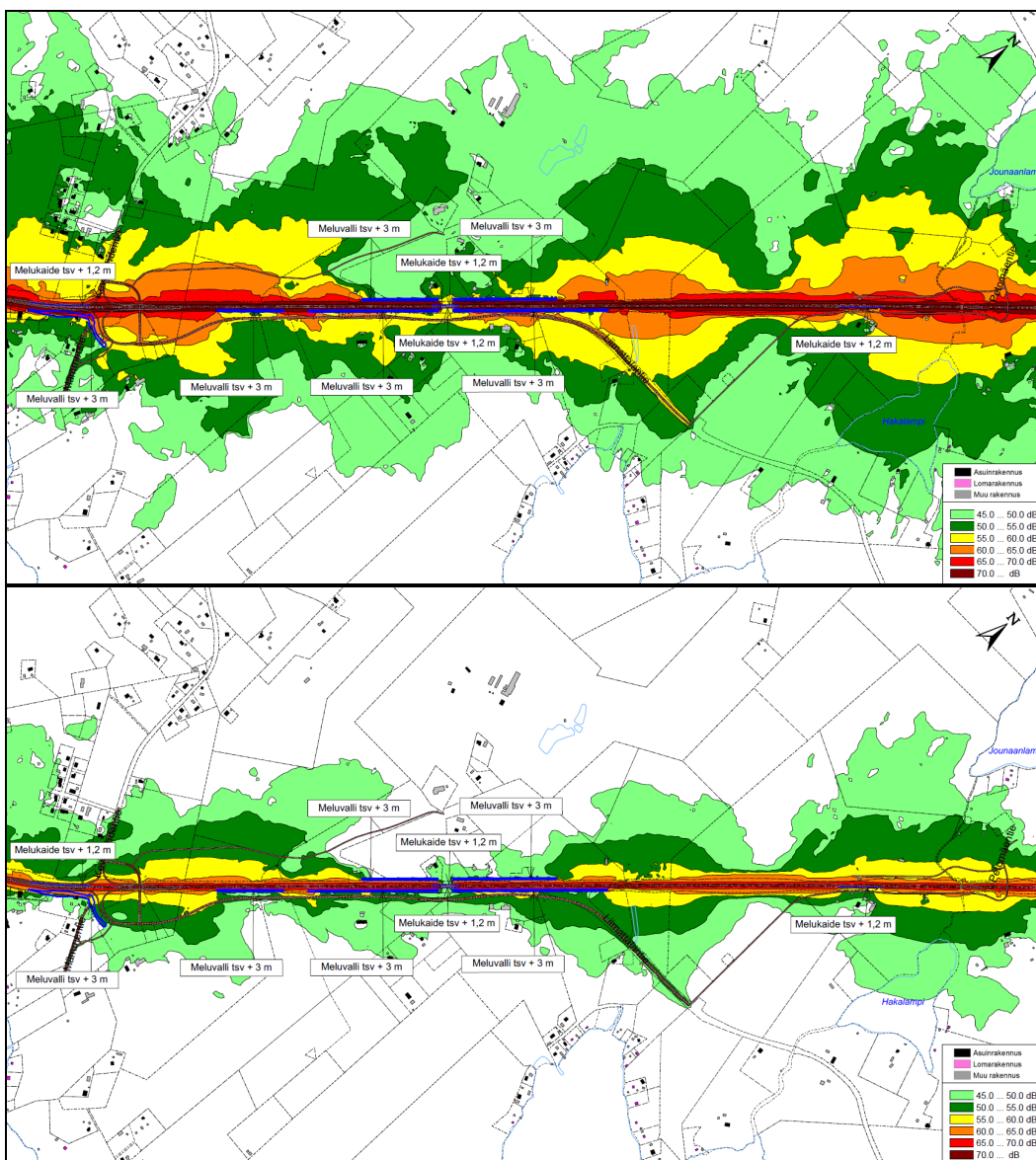
Tiesuunnitelman Vt 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla yhteydessä tehdyn meluselvityksen meluntorjuntaratkaisuin on arvioitu voitavan alentaa melutasoa useilla asuin- ja lomakiinteistöillä siten, että melutaso vastaa nykytilannetta tai on jopa parempi kuin nykytilanteessa. Ennustetilanteessa valtionneuvoston ohjearvot ylittyvät osittain yksittäisillä kiinteistöillä meluntorjuntaratkaisuisista huolimatta. Selvityksen mukaan ylityksien välttäminen yksittäisten vapaa-ajan kiinteistöjen osalta on erittäin haasteellista melun kantautuessa kiinteistöille suunnittelualueen ulkopuolelta. Niissä kohteissa, joissa ohjearvot ylittyvät asuinkiinteistöjen kohdalla, ei ole ollut teknisesti mahdollista toteuttaa meluntorjuntarakenteita esimerkiksi rakennusten sijoituessa hyvin lähelle tietä, näkemäalueiden tai tilanpuutteen vuoksi.

Valtatien 4 melu suunnittelualueen ympäristössä, nykytilanne (2019). Yllä esitetty päiväajan keskiäänitaso LAeq (7-22) ja alla yöajan keskiäänitaso LAeq (22-7).

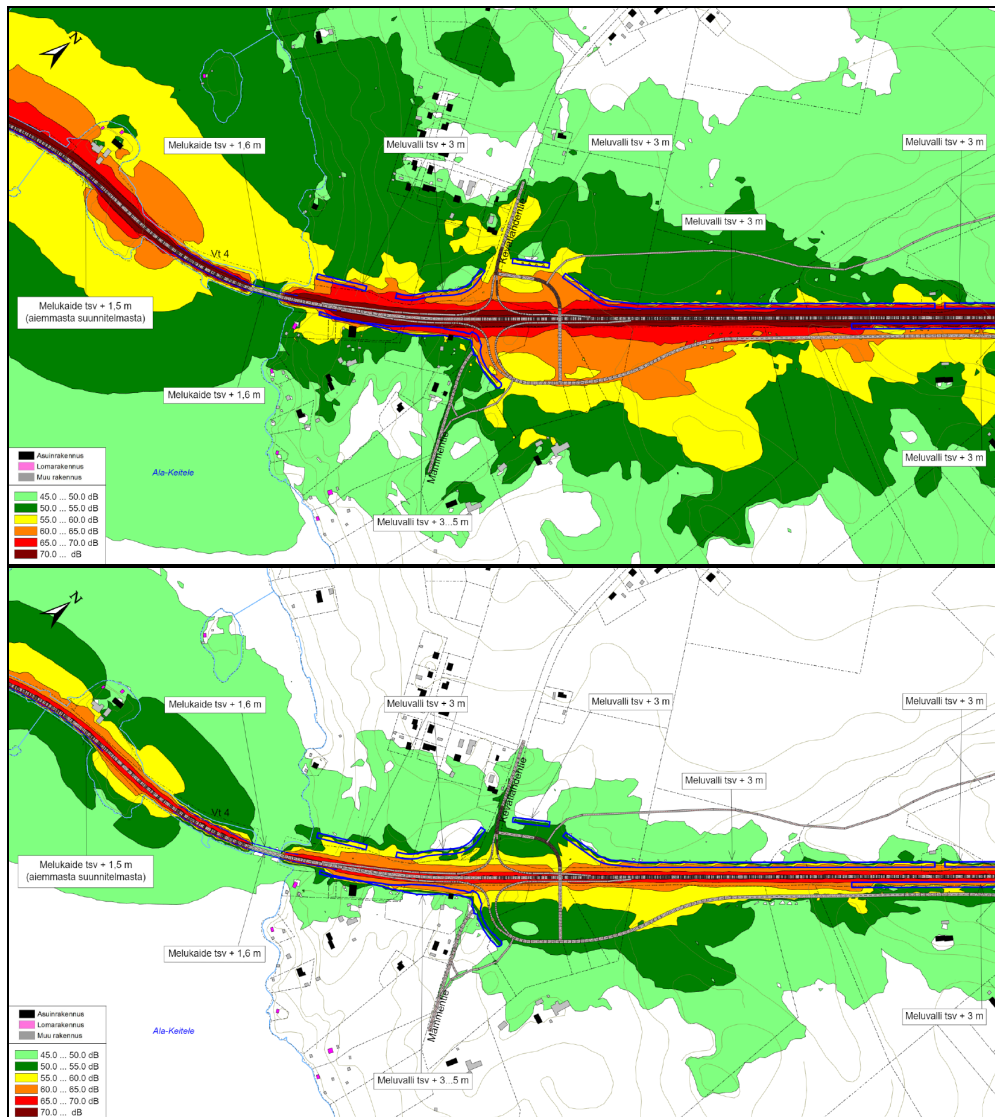

Valtatien 4 melu suunnittelualueen ympäristössä, ennustetila (2050). Yllä esitetty päiväajan keskiäänitaso LAeq (7-22) ja alla yöajan keskiäänitaso LAeq (22-7).

Valtatien 4 melu suunnittelualueen ympäristössä, ennustetila (2050) meluselvityksessä tarkastelluilla meluntorjuntaratkaisuin (Vt 4 kehittäminen välillä Kevätlahdentie-Petomäentie, Äänekoski). Yllä esitetty päiväajan keskiäänitaso L_{Aeq} (7-22) ja alla yöajan keskiäänitaso L_{Aeq} (22-7).

Valtatie 4 melu suunnittelualan ympäristössä, ennustetila (2050) meluselvityksessä tarkastelluilla meluntorjuntaratkaisuin (Vt 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski). Yllä esitetty päiväajan keskiäänitaso LAeq (7-22) ja alla yöajan keskiäänitaso LAeq (22-7).

4 SUUNNITTELUTILANNE JA LAADITUT SELVITYKSET

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Valtioneu-

voston 14.12.2017 päättämät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

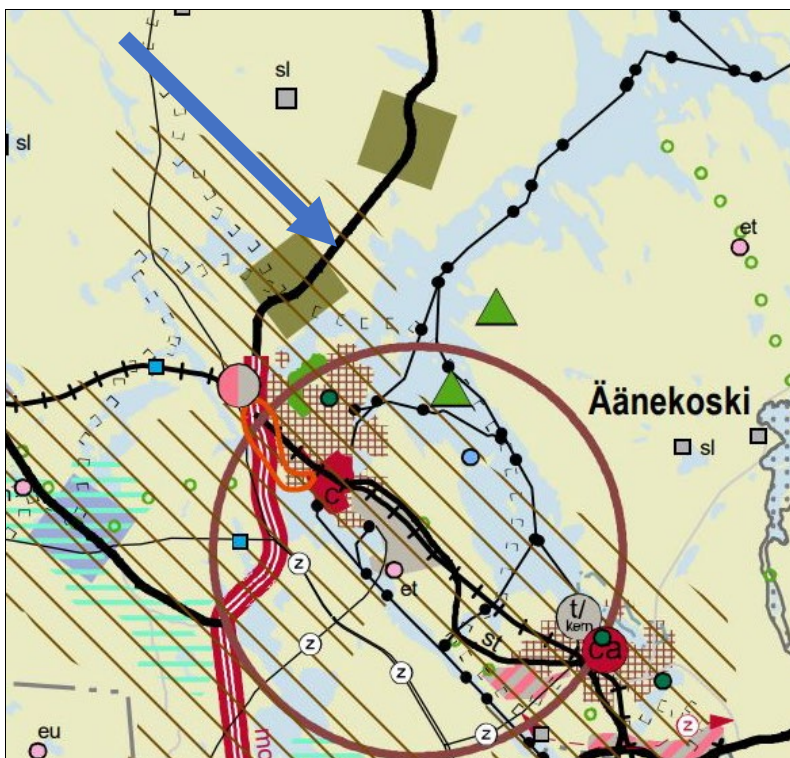
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

4.2 Maakuntakaava

Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2017 ja se on tullut voimaan 26.1.2018.

Koko Keski-Suomi on maakuntakaavassa osoitettu biotalouteen tukeutuvaksi alueeksi. Suunnittelualue on myös kokonaisuudessaan merkitty maakuntakaavassa kulttuuriympäristön vetovoima-alueeksi (ruskea vinorasteri). Suunnittelualueen läpi kulkeva valtatie (vt) on merkitty suunnittelualueen kohdalta valtatie 4 kehittämisakseliksi (maastonvihreä neliöketju). Suunnittelualueen ulkopuolelle etelään jää maakuntakaavan moottorikelkkailureitti-merkintä (hakasulkuviiva).

Kuva. Ote tarkistetusta Keski-Suomen maakuntakaavasta. Suunnittelualue on osoitettu sinisellä nuolella.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

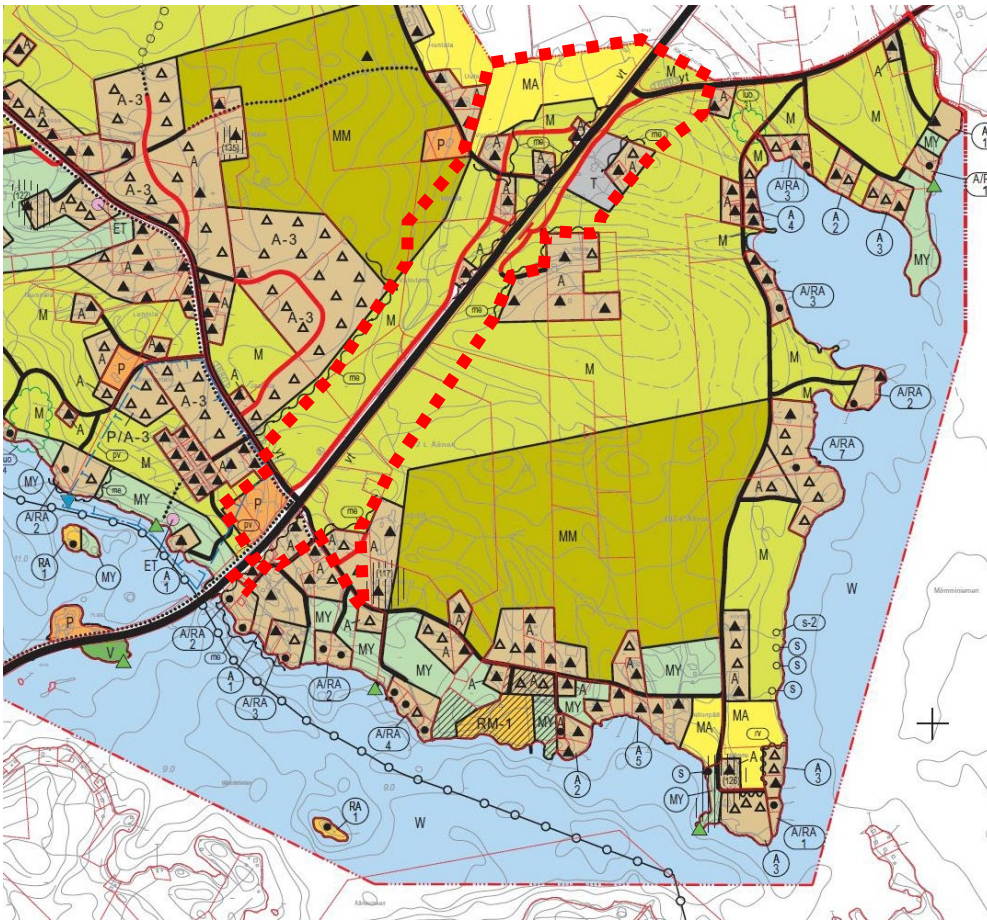
Keski-Suomen liitto on käynnistänyt rullaavan maakuntakaavoituksen. Tarkoituksena on ylläpitää yhtä, jatkuvasti päivittyvää maakuntakaavaa. Rullaavassa maakuntakaavoituksessa muutetaan voimassa olevaa kokonaismaakuntakaavaa vain kertyneiden muutostarpeiden mukaan. Kaavasta käytetään nimeä Keski-Suomen maakuntakaava 2040. Vireille saatettu ensimmäinen vaihe käsittelee tuulivoiman, liikenteen ja hyvinvoinnin aluerakenteen muutostarpeita ja tavoitteita.

4.3 Yleiskaavat

Mämmen osayleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 21.6.2010 ja saanut lainvoiman vuonna 2011.

Suunnittelualueesta suurin osa on osoitettu yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Lisäksi pohjoisosaan on merkitty maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA) ja kaakkoisosaan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, joka soveltuu maaseutumaiseen rakentamiseen (MM). Asuntoaluetta (A) on merkittynä suunnittelualueen pohjoisosassa erityisesti Kylmäkorventien ja Lantelantien varrella ja vastaavasti etelässä asuntoaluetta on merkittynä Mämmentien ja Kevätlahdentien varrella. Suunnittelualueen pohjoisosaan on merkitty pieni teollisuus- ja varastoalue (T) sekä etelään palvelujen ja hallinnon aluetta (P).

Asuntoalueen (A) rakennetut ja ohjeelliset rakentamattomat asuinrakennusten paikat on osoitettu Mämmen osayleiskaavassa (täytetty kolmio = rakennettu asuinrakennuspaikka, täyttämätön kolmio = ohjeellinen rakentamaton asuinrakennuspaikka). Kaavan mukaan rakennuspaikalle saa rakentaa yhden kaksiasuntoisen asuinrakennuksen, erillisen saunarakennuksen sekä talusrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 m². Talusrakennuksen yhteyteen saa rakentaa kerrosalaltaan enintään 40 m²:n asunnon. Maatilan talouskeskuksen yhteyteen sallitaan lisäksi maaseutuyrittämistä palvelevien rakennusten rakentaminen.

Kuva. Ote Mämmen osayleiskaavasta. Suunnittelualueen raja on osoitettu punaisella.

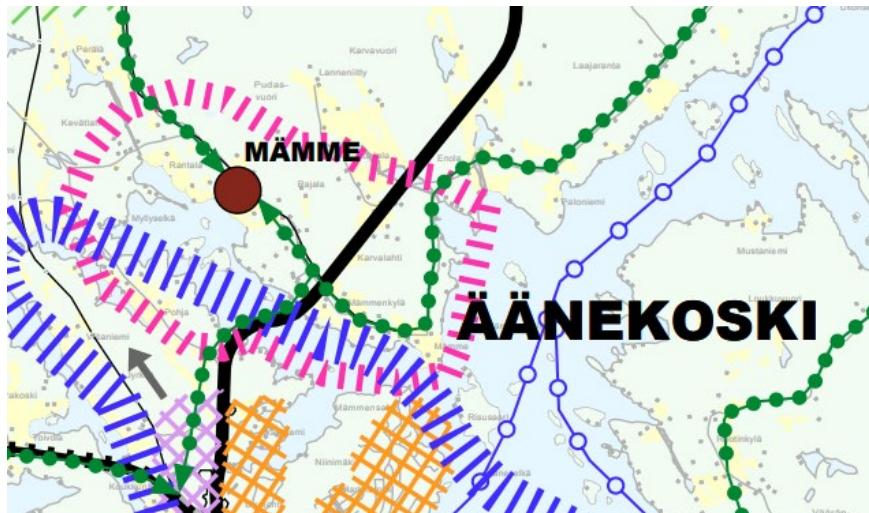
Suunnittelualueen läpi kulkee valtatie 4, joka on merkitty kaavaan nimensä mukaisesti valtatieksi (vt). Kevätlahdentie ja Liimattalantie on osoitettu yhdysteiksi (yt) ja muut kaavan hyväksymisen aikana

olemassa olleet tiet pääsysteiksi (musta viiva ilman selitettä). Valtatien 4 länsipuolelle on osoitettu uudet tiet ja linjat -merkinnällä (punainen viiva) yhteys Kevätlahdentieltä Lantelantielle, lähiasutukseen ja eritasoristeyksen kautta valtatie itäpuolelle. Edellä mainittu eritasoristeys on merkitty olevan ilman liittymää risteävälle tielle (levitetyt viivan päät molemmin puolin tietä, johon liittymää ei ole).

Etelässä Kevätlahdentien ja valtatie varressa sekä eritasoristeyksen kautta osan Mämmentie vartta kulkee kevyen liikenteen reitti (pisteviiva). Meluntorjuntatarve on huomioitu voimassa olevassa kaavassa merkitsemällä osaan valtatie 4 varrella olevien asuntoalueiden laitaan meluntorjuntatarve-merkintä (me).

Äänekosken maankäytön rakennemalli 2022 (Rakennelyleiskaavan päivitys 2019)

Äänekosken rakennelyleiskaavan päivitys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 11.11.2019, 72 §. Kaava on oikeusvaikutukseton. Mämmen alue on kokonaisuudessaan osoitettu rakennemallissa kyläkehittämisympäristö -merkinnällä (pinkki katkoviiva). Suunnittelualueen läpi kulkee virkistys- ja kevyen liikenteen yhteystarve -merkintä (vihreä palloviiva) ja valtatie 4 on merkitty kehitettäväksi pääliikenneyhteydeksi.

KYLÄN KEHITTÄMISALUE

Konginkankaan ja Sumiaisten taajamien lähialueet sekä Koivisto-Hirvaskangas sekä Honkolan ja Hietaman kylämuodostama-alue, jotka ovat kiinnostavia asuinalueita ja merkittäviä kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia miljöitä. Koivisto-Hirvaskangas on myös merkittävä työssäkäynti- ja palvelualue. Mämmen kylä on kehittyvä palvelukylä, joka tukeutuu Äänekosken taajamaan.

VIRKISTYS- TAI KEVYEN LIIKENTEEN YHTEYSTARVE

Virkistysyhteystarpeet yhdistävät kyliä ja taajamia toisiinsa. Merkinnät tarkoittavat joko olevia, kehitettäviä yhteyksiä tai uusia tarpeita. Yhteys voi olla esimerkiksi pyöräilyreitti, ulkoilureitti tai vesistöyhteys.

KEHITETTÄVÄ PÄÄLIIKENNEYHTEYS

Valtatietä 4 kehitetään Äänekosken taajamasta pohjoiseen korkealaatuisena pääliikenneväylänä.

Kuva. Ote rakennelyleiskaavasta ja määräyksistä.

4.4 Asemakaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia asemakaavoja.

4.5 Laaditut suunnitelmat ja selvitykset

Osayleiskaavan muutoksen laadinnassa hyödynnetään aikaisemmin laadittuja selvityksiä. Lisäksi hyödynnetään tiesuunnitelmaa varten laadittavia selvityksiä, kuten melu- ja liito-oravaselvityksiä, joiden laatimisesta vastaa Keski-Suomen ELY-keskus. Kaavaa varten ei laadita erillisiä selvityksiä.

4.5.1 Valtatien 4 parantaminen välillä Äänekoski–Pihtipudas, Toimenpide- ja aluevarausuunnitelma

Keski-Suomen ELY-keskus on käynnistänyt kesällä 2019 valtatie 4 toimenpidesuunnitelman laatimisen välillä Äänekoski-Pihtipudas sekä aluevarausuunnitelman laatimisen Pihtiputaan taajaman kohdalle. Esisuunnitelmavaiheen suunnitelman on tarkoitus olla jatkosuunnittelun pohja seuraaviin suunnitteluvaiheisiin.

Toimenpide- ja aluevarausuunnitelman tavoitteena on parantaa valtatie liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta: Tavoitteena on selvittää, millaisin edellytyksin suunnitteluosuudelle on mahdollista toteuttaa tavoitetilanteen mukainen jatkuva keskikaiteellinen ohituskaistatie, jonka liittymäjärjestelyt on toteutettu eritasoliittymän. Lisäksi suunnitelmassa suunnitellaan koko osuudelle maantietasoinen rinnakkaistieyhteys.

Suunnitteluperusteissa valtatie 4 välin Äänekoski–Viitasaari tavoitetilaksi on määritetty:

- Tasainen raskaan liikenteen minimimatka-ajan mahdollistava ajonopeus ympäri vuorokauden ja läpi vuoden. Yhtenäinen, yllätyksetön ja miellyttävä liikenneympäristö. Korkean palvelutason taukopaikat niin ammatti- kuin vapaa-ajanliikenteelle.
- Tavoitetilassa valtatie 4 on jatkuva ohituskaistatie, jonka nopeustaso on 100 km/h. Valtatielle toteutetaan eritasoliittymät. Valtatiellä 4 on rinnakkaistie (maantie tai katu) tarvittaessa osuuksilla, joilla maankäyttö tai runsas hidas liikenne sitä edellyttävät.

Suunnitelmassa huomioidaan valtatie 4 kehittämisen kannalta merkittävät reunaehdot (turvallisuus, kapasiteetti, tiegeometria), pakkopisteet, maankäytön painopisteet sekä rajoitteet, kuten nykyinen maankäyttö sekä ympäristöarvot ja -tekijät.

4.5.2 Valtatie 4 parantaminen välillä Kevätlahdentie–Petomäentie, Äänekoski, tiesuunnitelma

Tiesuunnitelman tilanne kaavan vireilletulon yhteydessä

Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (ELY-keskus) kuulutti 20.1.2021 suunnittelun käynnistymisestä ja tutkimusoikeudesta liittyen tiesuunnitelmaan Valtatie 4 parantaminen välillä Kevätlahdentie–Petomäentie. Asiasta tiedotettiin myös kuulutuksella 20.1.2021 Äänekosken kaupungin verkkosivuilta.

Hankkeessa parannetaan valtatie 4 liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta toteuttamalla keskikaiteellinen ohituskaistaosuus Kevätlahdentien ja Petomäentien välillä. Maantie 16803 eli Liimattalantie jatketaan valtatie rinnakkaistienä suunniteltuun Kevätlahden eritasoliittymään asti. Tiesuudelle toteutetaan myös liittymien vähentämisen myötä tarvittavat yksityistiejärjestelyt, pysäkki-, jalankulun ja pyöräilyn järjestelyt, melusuojuukset ja riista-aidat.

Tiesuunnitelman eteneminen tiesuunnitelmassa tehdyt selvitykset kaavan valmisteluvaiheen aikana

Tiesuunnitelmaa on valmisteltu samanaikaisesti kaavan valmisteluvaiheen kanssa. ELY-keskus järjesti tiesuunnitelmasta yleisötilaisuuden etänä 8.4.2021. Tiesuunnitelman valmistelun yhteydessä on tehty meluselvitys sekä liito-oravaselvitys, joiden tuloksia on esitelty aiemmin luvussa 3.

- Vt 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski, 16T-1 Tiesuunnitelman meluselvitys (Destia 2021)

- Väliraportti liito-oravista, Vt-4 Äänekoski (Latvasilmu osk 2021)

Tiesuunnitelman 14.6.2021 päivätty suunnitelmakartta on selostuksen liitteenä numero 2.

4.5.3 Valtatien 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski

Tiesuunnitelman tilanne kaavan vireilletulon yhteydessä

Tiesuunnitelma sisältää valtatie 4, Kevätlahden maantien 16801 ja Mämmentien liittymään suunniteltavan eritasoliittymän sekä siihen kytkeytyvät yksityistiejärjestelyt, jalankulku- ja pyöräilyyhteydet, linja-autopysäkkijärjestelyt sekä melusuojaukset. Suunnittelujakson pituus on noin 0,5 kilometriä.

Hankkeen keskeisimpiä tavoitteita ovat liikenneturvallisuuden parantaminen ja liikenteen sujuvuuden lisääminen. Valtatiellä pyritään turvaamaan nopeustaso 100 km/h myös talviaikana, mutta liittymäalueilla nopeustaso voi olla vuodenajasta riippumatta 80 km/h.

Tiesuunnitelma on ollut nähtävillä 6.5.-6.6.2019 välisenä aikana. Suunnitelmaan on kuitenkin päätetty tehdä vielä merkittäviä muutoksia. Viimeistelyn jälkeen suunnitelma laitetaan uudelleen nähtävillesi.

Tiesuunnitelman eteneminen ja tiesuunnitelmassa tehdyt selvitykset kaavan valmisteluvaiheen aikana

Muutoksia tiesuunnitelmaan on valmisteltu samanaikaisesti kaavan valmisteluvaiheen kanssa. ELY-keskus järjesti tiesuunnitelmasta yleisötilaisuuden etänä 8.4.2021. Suunnitelma asetetaan uudelleen nähtäville 15.6. – 15.7.2021 väliseksi ajaksi. Tiesuunnitelman valmistelun yhteydessä on tehty meluselvitys sekä liito-oravaselvitys, joiden tuloksia on esitelty aiemmin luvussa 3.

- Vt 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski, 16T-1 Tiesuunnitelman meluselvitys (Destia 2021)
- Väliraportti liito-oravista, Vt-4 Äänekoski (Latvasilmu osk 2021)

Tiesuunnitelman 14.5.2021 suunnitelma ja -yleiskartta ovat selostuksen liitteenä numero 3.

Tiesuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet

Tiesuunnitelman suunnittelujakson pituus on noin 1,1 km. Suunnitelmassa esitetään valtatie 4 parannettavaksi keskikaiteelliseksi tieksi (1 + 1 tie) sekä Kevätlahdentien (mt 16801) ja Mämmentien tasoliittymä muutettavaksi eritasoliittymäksi. Suunnitelmassa esitetään rakennettavaksi myös jalankulku- ja pyöräilyväyliä, linja-autopysäkkejä sekä melusteitä ja riistaitoja.

Nykyinen valtatiellä oleva nelihaarainen tasoliittymä muutetaan eritasoliittymäksi. Eritasoliittymässä valtatie liittymät muutetaan suuntaisliittymiksi (nk. lohenpyrstöliittymä), jossa vain oikealle kääntyminen on sallittua. Lisäksi rakennetaan uusi maantie (ramppi) valtatie alitse, jolla poistetaan vasemmalle kääntymistarve.

Valtatielle paaluvälille 11400 - 12010 on suunniteltu keskikaide, jolla estetään vaaralliset kohtaamisonnettomuudet ja estetään eritasoliittymässä vasemmalle kääntyminen.

Kevätlahdentie (M1) parannetaan nykyiselle paikalleen. Valtatie alitse rakennetaan uusi maantie (M2). Valtatie itäpuolelle rakennetaan uusi maantie (M3), joka on myöhemmin osa uutta Liimattalantietä.

Valtatie mitoitusnopeutena on käytetty 100 km/h ja muulla alemmalla tieverkolla 50 km/h.

Valtatien poikkileikkaus on tyypiltään $2 \times (6,1/3,75) + TK$. Tien kokonaisleveys on 12,5 metriä, jossa ajorata on $2 \times 3,75$ metriä ja keskellä on 2 metrin kaidekaista. Valtatien (tiekaide) poikkileikkausleveydessä on huomioitava erikoiskuljetusreitin mitoitustarve.

Uutta kevyen liikenteen väylää (J 1) rakennetaan valtatie suuntaisesti ja Kevätlahdentien suuntaan. Väylällä on myös mopoliikenne sallittu. Liittymästä puretaan nykyinen valtatie alikulkukäytävä (Mämmen akk, KeS 1107). Korvaava kevyen liikenteen väylä (J2) rakennetaan Kevätlahdentien ja Mämmentien välille valtatie alittavan maantien yhteyteen. Uudelta valtatie alittavalta maantieltä rakennetaan kevyen liikenteen väylät (J3, J4) linja-autopysäkeille ja väylien varrella on myös pyöräparkkialueet. Väylät on tarkoitettu myös valtatie suuntaiselle etelästä pohjoiseen ja pohjoisesta etelään kulkevalle jalankululle ja pyöräilylle.

Jalankulku ja pyöräily (ml mopot) valtatieä pitkin eritasoliittymästä etelään suuntaan esitetään kiellettäväksi.

Tiesuunnitelmassa ei esitetä muutoksia nykyisiin erikoiskuljetusten kulkureitteihin. Valtatie 4 suunnitteluosuus kuuluu suurten erikoiskuljetusten tavoiteverkon (kaide-SEKV) runkoreitteihin.

Kaikille kiinteistöille on yhteydet maanteiden tai yksityisteiden kautta. Valtatielle 4 (plv 10930 - 12010) ei sallita yksityisten teiden liittymiä tai maatalousliittymiä.

Nykyinen tievalaistus saneerataan Led-tekniikalla nykyaikaiseksi ja kustannustehokkaaksi.

Mämmen järvipenkereelle esitetään rakennettavaksi molemmin puolin melukaiteet, jotka ovat 1,6 metriä korkeat tienpinnasta mitattuna. Muutoin melusteet esitetään rakennettavaksi pääosin maavalleina, joiden korkeus on 3 - 5 metriä valtatie tasausviivasta mitattuna. Maavalleissa hyödynnetään hankkeella syntyviä ylimääräisiä maamassoja.

Hankkeelle rakennetaan riista-aita molemmin puolin valtatieä. Riista-aidan rakentamista oleskelupihoille vältetään, mutta melusteet rajoittavat hirvieläinten kulkua näiltä osin.

Mämmen järvipenkereeltä pohjoiseen

Kevätlahden eritasoliittymä etelästä

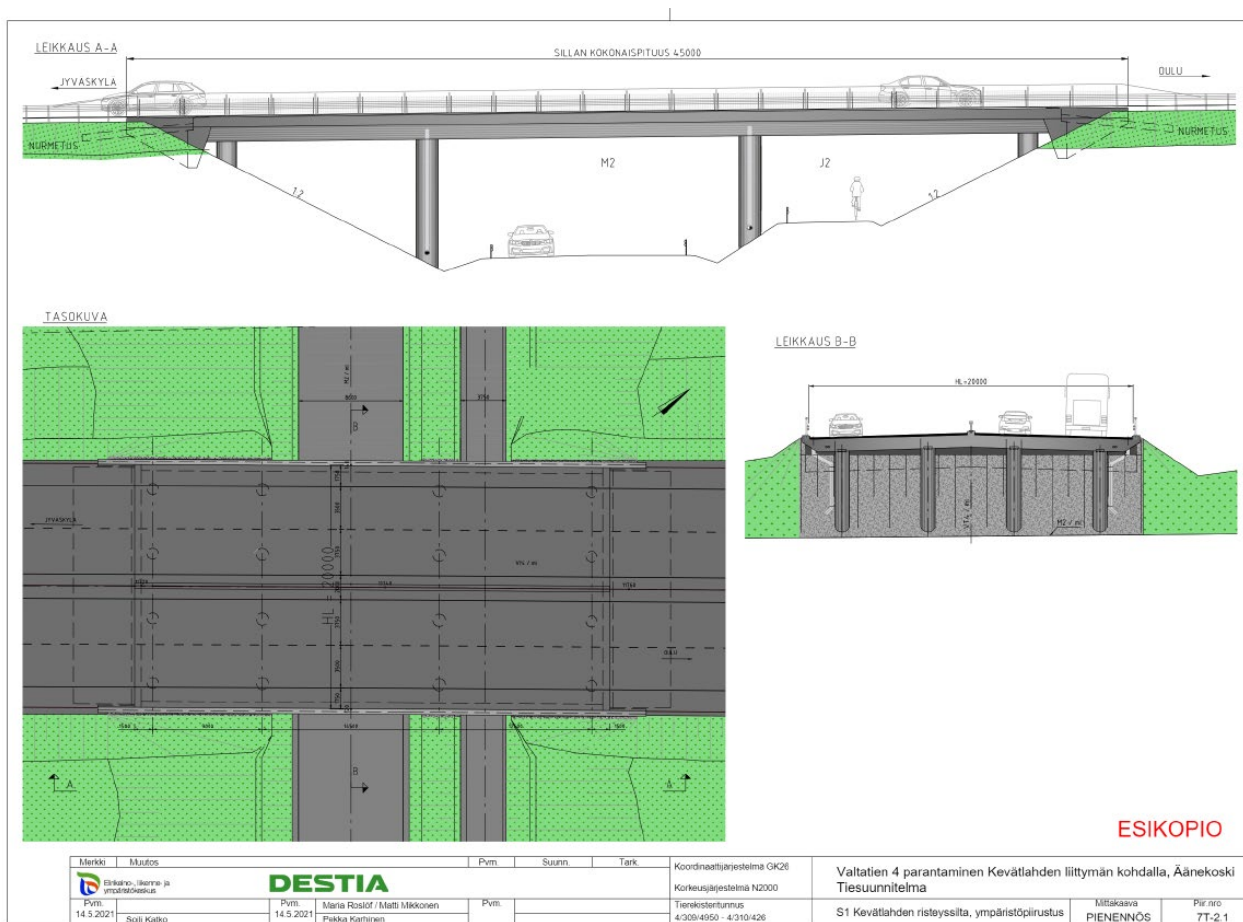
Kevätlahden eritasoliittymä pohjoisesta

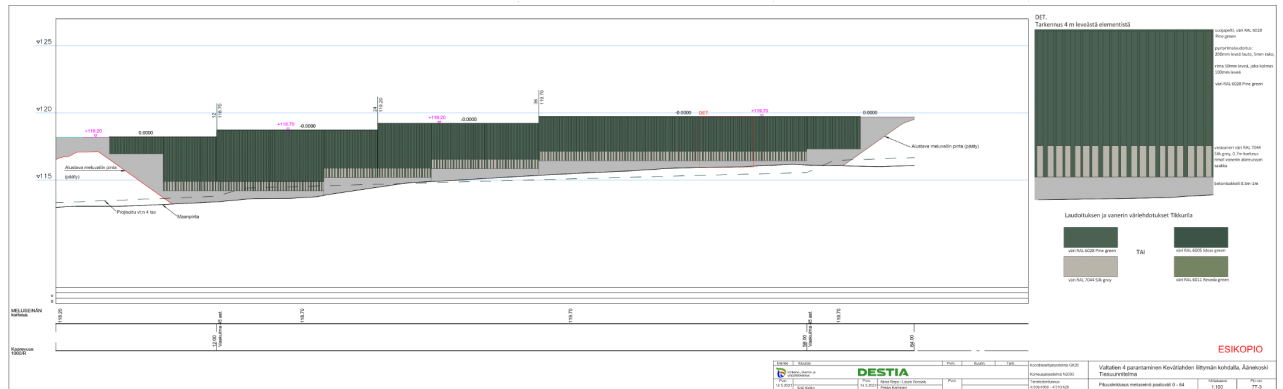

Kevätlahden eritasoliittymä luoteesta

Otteet tiesuunnitelman Valtatien 4 parantaminen Kevätlahden liittymän kohdalla, Äänekoski havainnekuvista (Destia).

Ote Kevätlahden risteys sillan ympäristöpiirustuksesta (Destia).

Ote paaluvälin 0 – 64 meluseinän pituusleikkauksesta (Destia).

4.5.4 Muut suunnittelualuetta koskevat selvitykset ja suunnitelmat

- Mämmen osayleiskaavan aineisto
  - o Mämmen osayleiskaavan muinaisjäännösinventointi 2007 (Mikroliitti Oy, 2007)
  - o Hietaman ja Mämmen osayleiskaavojen luontoselvitykset 2007 (Noora-Annukka Vartija, 2007)
  - o Uuden Äänekosken rakennusinventointi (Keski-Suomen museo, Juuso Väisänen, 2006)
  - o Maisemaselvitys (Äänekosken kaupunki, Anna-Kaisa Aalto, 2006)
- Valtatien 4 parantaminen välillä Äänekoski–Pihtipudas, Toimenpide- ja aluevaraussuunnitelma - aineisto (ELY-keskus)

4.6 Rakennusjärjestys ja rakennuskiellot

Pääosa osayleiskaava-alueesta on merkitty kaupunginvaltuuston 11.12.2006 hyväksymässä ja 1.1.2007 voimaan tulleessa rakennusjärjestyksessä suunnittelutarvealueeksi. Alueella ei ole rakennuskielloja.

4.7 Pohjakartta

Kaavan pohjakarttana on maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri, joka on ladattu maanmittauslaitoksen tietopalvelusta 2021. Suunnittelun pohjana käytetään 19.3.2021 mukaisia kiinteistörajoja.

5 KAAVAN TAVOITTEET

5.1 Yleistavoitteet

Kaavahankkeen tavoitteena on yleiskaavan muuttaminen nykyisten ja tulevien liikennetarpeiden mukaiseksi Keski-Suomen Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) esittämien tarpeiden johdosta. Valtatien 4, Kevätlahdentien ja Mämmentien risteysalueen tuntumaan on tavoitteena toteuttaa eritasoliittymä Keski-Suomen ELY-keskuksen toimesta. Valtatielle 4 osoitetut liittymät tulevat poistumaan. Mämmen osayleiskaavan muutoksella mahdollistetaan tiesuunnitelmien toteuttaminen. Hankkeessa on tarkoitus viedä tiesuunnitelmien myötä tarvittavat muutokset yleiskaavaan. Tavoitteena on säilyttää Mämmen osayleiskaavassa osoitetut rakennuspaikat tiesuunnitelman antamien mahdollisuuksien mukaan ennallaan. Tiesuunnitelmat laaditaan ELY-keskuksen toimesta.

5.2 Lähtökohta-aineistojen asettamat tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston antamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon yleiskaavaa laadittaessa siten, että edistetään niiden toteutumista.

Maakuntakaava

Maakuntakaava on ollut ohjeena laadittaessa yleiskaavaa. Yleiskaavassa huomioidaan maakuntakaavan asettamat maankäyttötavoitteet. Yleiskaava tarkentaa maakuntakaavan asettamia maankäyttötavoitteita perustuen alueen selvitysaineistoihin ja yksityiskohtaisempaan suunnittelutarkkuuteen.

Yleiskaava

Yleiskaavaa laadittaessa otetaan huomioon suunnittelualueen läheisyydessä olevat yleiskaavoitetut alueet sekä mahdollisesti vireillä olevat kaavahankkeet. Lisäksi huomioidaan rakenneyleiskaavan tavoitteet.

SELVITYSAINEISTO

Luontoselvitykset

Alueen silmälläpidettävän linnuston kannalta peltojen säilyttäminen alueella olisi tärkeää. Lisäksi liito-oravien menestyminen alueella tulee huomioida kaavaratkaisun valmistelussa.

6 SUUNNITTELUN VAIHEET JA VUOROVAIKUTUS

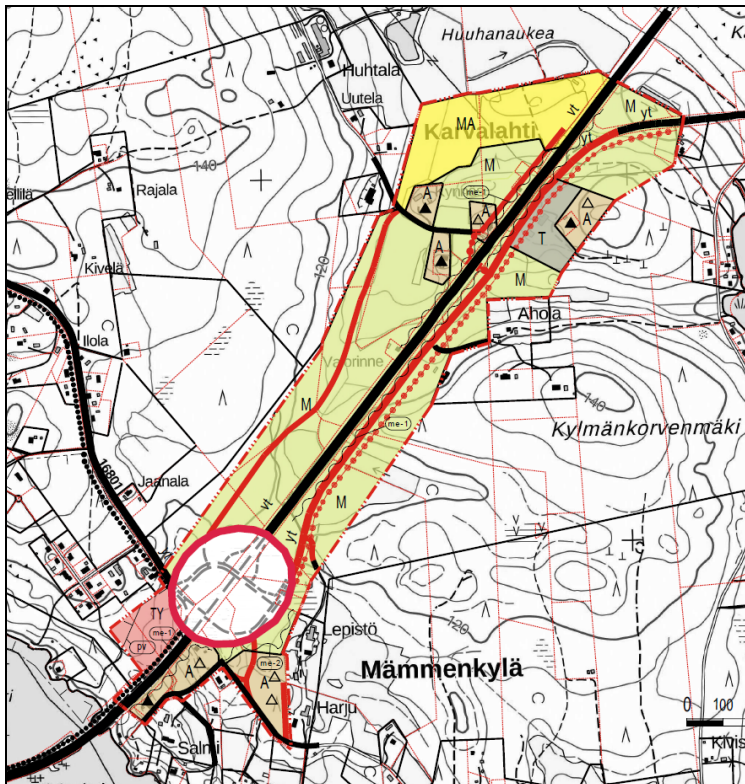
6.1 Vireilletulo

Äänekosken kaupunginhallitus hyväksyi 1.2.2021 § 21 Kaavoituskatsauksen 2021, joka sisältää kaavoitusohjelman vuosille 2021 – 2023. Kaavoitusohjelmassa Mämmen osayleiskaavan muutos VT4:n ympäristössä esitettiin saatettavaksi vireille vuoden 2021 aikana. Kaavan käynnistämisestä ja vireilletulosta on päätetty kaupunginhallituksessa 15.2.2021. Kaavan vireilletulosta ja nähtävilläoloista on kuulutettu kaupungin verkkosivuilla ja *Pikkukaupunkilainen* -lehdessä. Nähtävilläolomateriaalit ovat olleet nähtävillä kaupungin verkkosivuilla ja kaupungin pääkirjastossa. Lisäksi materiaalia lähetettiin kirjeitse maanomistajille.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettiin vireilletulon kuuluttamisen jälkeen yksi palaute. Palaute koski suurimmalta osin alueelle laadinnassa olevia tiesuunnitelmia. Lisäksi kaavan vireille tullessa tuli kaavoituspalveluihin yhteydenottoja maanomistajilta. Tulleeseen kirjalliseen palautteeseen on laadittu kaavoittajan vastine, joka on selostuksen liitteenä numero 5.

6.2 Luonnosvaihe

Kaavaluonnoksen valmistelussa huomioitiin laadittavana oleva tiesuunnitelma ja tiesuunnitelmassa esitettävät rinnakkaistiet ja melusuojausta vaativat alueet. Valtatien 4 itäpuolelle esitettiin rinnakkaistie valtatie tuntumaan ja tulevaisuuden tavoitteita kuvastamaan kevyen liikenteen yhteys. Kaavaluonnoksessa esitetään voimassa olevan osayleiskaavan mukaisia rakennuspaikkoja (musta kolmio) sekä valtatie 4 muutoksista johtuvien rakennuspaikkojen siirrot uusina rakennuspaikkoina (avonainen kolmio). Uusi eritasoliittymä on esitetty omalla merkinnällään Kevätlahdentien - Mämmentie ja valtatie 4 risteysalueelle. Kevyen liikenteen alikululle on osoitettu varaus omalle eritasoliittymälle suunnittelualueen pohjoisosaan. Voimassa olleessa kaavassa esitetty palvelujen ja hallinnon alue (P) on kaavaluonnokseen esitetty elinkeinoelämän alueena (TY).

Kuva. Ote kaavaluonnoksesta.

Valmisteluvaiheen kuuleminen järjestettiin asettamalla kaavaluonnos nähtäville MRL 62 § ja MRA 30 § mukaisesti 30 päivän ajaksi. Valmisteluvaiheen aineisto oli nähtävillä 14.4. -14.5.2021. Osallisilla oli mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavaluonnoksesta nähtävilläolon aikana. Kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot asianomaisilta viranomaisilta.

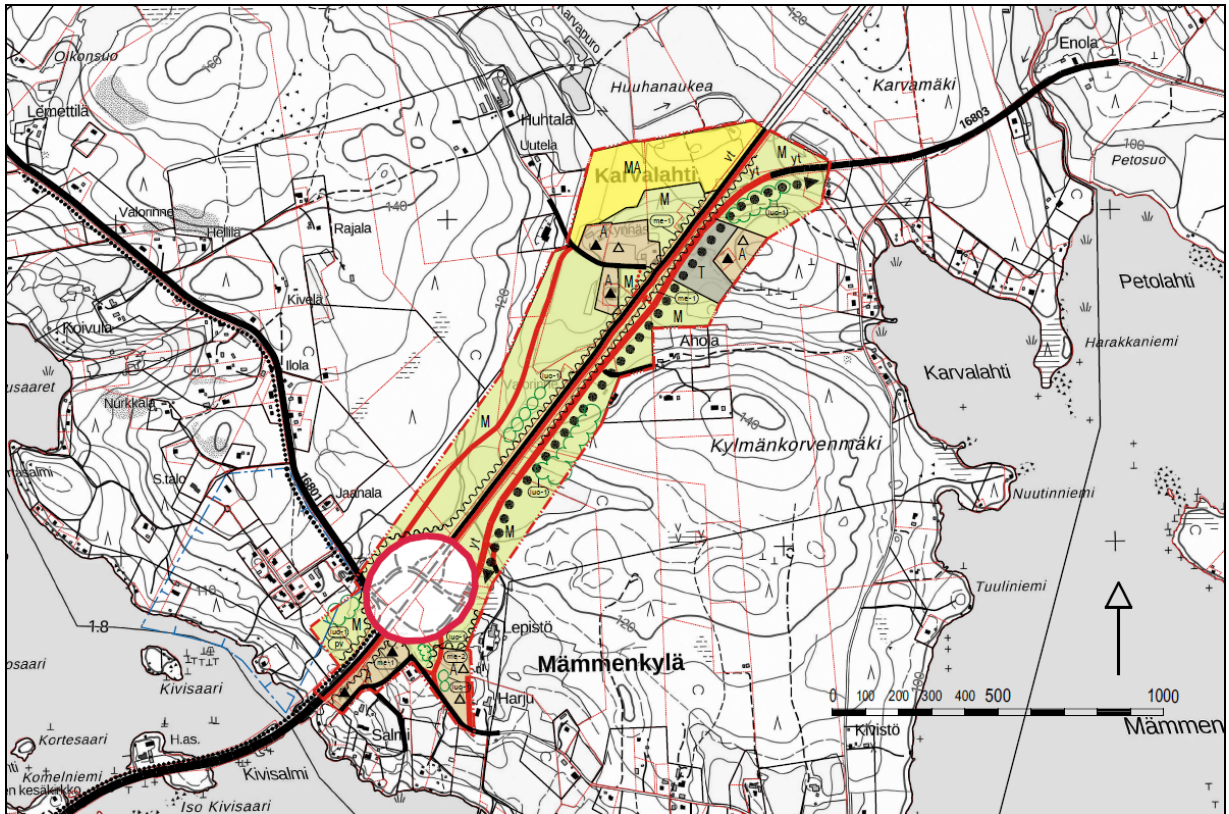
Luonnosvaiheen palaute: Valmisteluvaiheen aineistosta saatiin seitsemän (7) lausuntoa ja kaksi (2) mielipidettä. Keskeisimmät huomiot lausunnonantajilta liittyivät kaavaluonnoksessa esitetyn elinkeinoelämän alueen (TY) liikenteellisiin ratkaisuihin, kaavamääräysten täsmentämiseen sekä luontotietojen päivittämiseen uuden liito-oravaselvityksen myötä. Mielipiteissä kiinnitettiin huomiota kaavassa esitetyjä liikenteen reitteihin sekä tiesuunnitelman laadinnassa huomioitaviin seikkoihin. Kaavoittajan vastine on kokonaisuudessaan kaavaselostuksen liitteenä.

6.3 Ehdotusvaihe

Kaavaehdotuksen valmistelussa huomioitiin luonnosvaiheessa annetut lausunnot ja mielipiteet. Määräyksien sanamuotoja on täsmennetty ja ehdotukseen on päivitetty tarkentuneen tiesuunnitelman tielinjaukset ja melun suojaustarve sekä liito-oravaselvityksen antamat uudet luontotiedot. Liito-oravien huomioimisen turvaamiseksi kaavaan on merkitty tiealueiden ulkopuolisille liito-oravien esiintymisalueille luo-1 -merkinnät. Nyt vireillä olevissa tiesuunnitelmissa huomioidaan omalta osaltaan alueella havaitut liito-oravat. luo-1 -merkintöjä on käytetty aiemmin esimerkiksi Hirvaskankaan-Koiviston osayleiskaavan muutoksessa.

Luonnoksessa osoitettu uusi kevyen liikenteen reitti -merkintä valtatie itäpuolelle suunnitellun rinnakkaistieyhteyden varteen on muutettu ehdotukseen tilannetta paremmin kuvaavaksi kevyen liikenteen yhteystarve -merkinnäksi. Lisäksi valtatielle on osoitettu ehdotukseen kaavamääräys *Merkittävästi parannettava valtatie*.

Käyttötarkoituserkintöjen osalta kaavaehdotukseen on muutettu nykyisen Lantelantien pohjoispuolella olevat A-alueet yhdeksi kokonaisuudeksi mahdollistaen paremmin mahdollisen uuden rakennettavan asuinrakennuksen sijoittamisen alueelle. Samalla muutettiin A-alue päättymään nykyiseen Lantelantiehen. Vastaavasti eteläosassa Mämmentien varresta poistettiin pieni osa A-aluetta, joka oli esitetty eritasoliittymästä erkanevan pääsytien länsipuolelle. A-alueille tehtyjen muutosten lisäksi kaavaehdotukseen on poistettu yksityiselle maalle esitetty elinkeinoelämän alue (TY). Kevätlahdentien, Mämmentien ja valtatie 4 risteysalueelle toteutettavan eritasoliittymän suunnittelun yhteydessä on tarkasteltu kaavaluonnoksessa osoitetun elinkeinoelämän alueen (TY) saavutettavuutta Kevätlahdentien kautta. Selvitysten perusteella liittymää ei voida osoittaa lähelle eritasoliittymää ja liittymäratkaisu vaatisi suunnittelualuetta merkittävästi laajempaa rakenteen ja liikenteen tarkastelua. Koska suora liittymä Kevätlahdentien kautta ei ole mahdollinen, ja siten rakentaminen alueelle haasteellista ehdotuksen yhteydessä alueelle esitetään käyttötarkoituserkintä maa- ja metsätalousvaltainen alue (M). Käyttötarkoituserkintä palvelee alueen nykyistä käyttöä ja tiesuunnitelmasa esitettyjä liittymäratkaisuja.

Kuva. Ote kaavaehdotuksesta.

Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi MRL 65 § ja MRA 19 § mukaisesti kaupunginhallituksen päätöksellä. Kaavaehdotus on nähtävillä __.__. - __.__.2021 välisen ajan. Osallisilla on oikeus tehdä kirjallinen muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava kirjallisena Äänekosken kaupungille ennen nähtävilläolon päättymistä. Osayleiskaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot asianosaisilta viranomaisilta.

Ehdotusvaiheen palaute: (Täydennetään kaavoituksen edetessä)

6.4 Hyväksyminen

(täydennetään kaavaprosessin edetessä)

Kaupunginvaltuusto hyväksyi osayleiskaavan __.__.20__ § __.

6.5 Vuorovaikutus

6.5.1 Osalliset

Osallisia ovat kaikki, jotka tuntevat itsensä osallisiksi. MRL 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Työn alkuvaiheessa on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), joka on ollut nähtävillä kaavaprosessin alkuvaiheesta lähtien. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on täydennetty kaavoitustyön etenemisen kuluessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on liitteenä 1.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty osalliset, joita ovat suunnittelualan ja lähiympäristön maanomistajien, yritysten, verkostojen ja yhdistysten lisäksi mm. Keski-Suomen elinkei-

no-, liikenne- ja ympäristökeskus, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Äänekosken kaupungin tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta, Keski-Suomen pelastuslaitos sekä Väylävirasto.

6.5.2 Viranomaisyhteistyö

Kaavamuutos on käynnistetty Keski-Suomen ELY-keskuksen toivomuksesta. Kaavan tavoitteita on käsitelty neuvotteluin liikennevastuualueen viranomaisten kanssa. Tiesuunnittelun hankeryhmän kokouksissa on käsitelty myös kaavoitukseen liittyviä asioita ja tavoitteiden yhteen sovittamista. Aikataulullisesti pyritään kaavan valmistelu toteuttamaan siten, että tiesuunnitelmien toteuttaminen on mahdollista ELY-keskuksen tavoitteellisen aikataulun mukaan.

Kaavan valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen ei ole katsottu tarpeelliseksi järjestää virallista viranomaisneuvottelua kaavan ehdotusaineiston valmistelemiseksi. Luontoselvityksen tulosten pohjalta on pidetty erillinen neuvottelu ELY-keskuksen ympäristövastuualueen ja tiesuunnittelusta vastaavan tahon kesken ja yhteensovitettu huomioitavat luontoarvot tiesuunnitelmien kanssa.

7 OSAYLEISKAAVAN KUVAUS

7.1 Kokonaisrakenne

Mämmen osayleiskaavassa on pyritty huomioimaan valtatie 4 kehittämistarpeista koituvat tarpeen yleiskaavan päivittämiseksi. Samalla on pyritty muodostamaan eheä kokonaisuus ja säilyttämään pääosin voimassa olevassa yleiskaavassa tehdyt maankäytölliset ratkaisut. Kaavassa ei osoiteta uusia asuntoalueita ja voimassa olevat asuntoalueet on pyritty mahdollisuuksien mukaan säilyttämään.

7.2 Maankäyttö

7.2.1 Asuminen

Osayleiskaavamuutoksessa on osoitettu yleiskaavassa säilyvät asuntoalueet (A) ja rakennuspaikat. Uudet kaavan perusteella suoraan rakennusluvan mahdollisesti saavat tontit sijaitsevat A-alueilla. Muilla alueilla ympärivuotisen asuntorakentamisen edellytyksenä ennen rakennuslupaa on myönteinen suunnittelutarvepäätös tai poikkeaminen.

- A *Asuntoalue. Alue on tarkoitettu ympärivuotiseen asumiseen. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden kaksiasuntoisen asuinrakennuksen, erillisen saunarakennuksen sekä talousrakennuksia siten, että rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 m². Talousrakennuksen yhteyteen saa rakentaa kerrosalaltaan enintään 40 m²:n asunnon. Maatilan talouskeskuksen yhteyteen sallitaan lisäksi maaseutuyrittämistä palvelevien rakennusten rakentaminen. Numero ja kolmioiden määrä osoittaa alueen rakennuspaikkojen enimmäismäärän.*

A-merkinnällä osoitetut asuntoalueet koostuvat yksittäisistä tai muutaman tontin ryhmiin sijoittuvista omakotitalotonteista, jotka tukeutuvat nykyiseen tieverkkoon.

Rakentamista kaavamuutosalueella koskevat myös yleiskaavan yleismääräykset 1 – 6, jotka on esitetty luvussa 7.2.4.

Asunto-alueilla voimassa olevan yleiskaavan mukaiset rakennuspaikat on suunnittelualueella pyritty säilyttämään. Kaavamuutos heijastelee valmisteilla olevaa tiesuunnitelmaa. Kaavamuutoksessa on

esitetty tummalla kolmio -merkinnällä olemassa olevat rakennuspaikat (5 rakennuspaikkaa) ja avonaisella kolmio -merkinnällä uudet rakennuspaikat (4 rakennuspaikkaa).

7.2.2 Palvelut ja työpaikat

T *Teollisuus- ja varastoalue.*

Nykyisen Liimattalantien risteuksen tuntumassa sijaitseva betonivalimo on osoitettu teollisuus- ja varastoalueeksi voimassa olevan osayleiskaavan mukaisesti. Työpaikka-alueen valtatie puoleiselle laidalle on kaavassa osoitettu kulkemaan toinen valtatie 4 rinnakkaistieyhteyksistä. Tontille ajo alueelle muuttuu osayleiskaavamuutoksen myötä; Valtatie 4 sijasta tontille ajo tapahtuu kaavan toteutettua rinnakkaistietä.

7.2.3 Liikenne

Reitit

Kaavassa osoitetut tiet ovat tulkinnalliseltaan luonteeltaan kulkuyhteyksiä. Teiden tulevat sijainnit täsmäntyvät tarkemmassa suunnittelussa.

Kaavaratkaisussa on osoitettu olemassa oleva valtatie 4 merkittävästi parannettavana valtatie (vt), sekä yhdystienä (yt) Kevätlahdentie ja Liimattalantie. Muut kaavassa osoitetut tieyhteydet moottoriajoneuvoille ovat tasoltaan pääsytteitä.

Suunnittelualueen eteläpäätyyn on osoitettu varaus uudelle eritasoliittymälle (Kevätlahden liittymä). Liimattalantietä ja Lantelantietä on jatkettu valtatie rinnakkaistieyhteyksinä Kevätlahden eritasoliittymään asti. Kaavaratkaisussa esitetty eritasoliittymä on ainut liittymisväylä valtatielle 4. Tonttiliittymät on osoitettu alueen pääsytteille ja valtatie 4 rinnakkaistieyhteyksille.

Kaavaratkaisussa on esitetty voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti kevyen liikenteen reitit Kevätlahdentien varteen ja Kevätlahden eritasoliittymästä Äänekosken keskustan suuntaan. Mahdollisia tulevia kevyen liikenteen kehittämisen hankkeita ajatellen, alueelle on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve Liimattalantien varteen. Edellä mainittujen kevyen liikenteen reittien lisäksi kaavaratkaisussa on osoitettu valtatie 4 länsi ja itäpuolia yhdistävä alikulkuyhteys kevyelle liikenteelle (nykyinen Lantelantie - uusi Liimattalantie). Suunnittelualueella valmistelussa olevissa tiesuunnitelmissa on esitetty edellä esitetyistä reiteistä toteutettavaksi kevyen liikenteen reitit Kevätlahden eritasoliittymään, liittymästä Äänekosken keskustan suuntaan sekä valtatie länsi ja itäpuolen yhdistävänä alikulkuyhteytenä alueen pohjoisosaan.

Melu

me-1 *Melunsuojaustarve. Melunsuojaus toteutetaan valtatie parannushankkeen yhteydessä.*

Kaavaratkaisussa on esitetty me-1 -merkinnällä viitteellisesti ne kohdat valtatie 4 varrelta, joissa valtatie parannushankkeen yhteydessä toteutetaan tarvittaessa melunsuojaus ELY-keskuksen toimesta. Lopulliset meluntorjuntaratkaisut ja meluntorjuntaratkaisujen sijoittelu ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa tiesuunnitelmien yhteydessä.

me-2 *Melunsuojaustarve. Melunsuojaus toteutetaan kiinteistön omistajan toimesta.*

Kaavassa on osoitettu me-2 -merkinnällä ne suunnittelualueen melulle herkät kohteet, joiden kohdalle tiesuunnitelmissa ei ole osoitettu melusuojaa valtatie 4 varteen.

Rakennuslupia käsiteltäessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota liikennemelun torjunnan tarpeeseen. Kaavan yleismääräyksen mukaan rakentajan on huolehdittava siitä, että yleisten teiden läheisyyteen rakennettaessa meluolosuhteet on tarkemmin selvitetty ja etteivät sallitun melutason ohjearvot ylity.

7.2.4 Maa- ja metsätalous

M Maa- ja metsätalousvaltainen alue. Alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä maaseutumaiseen rakentamiseen. Asutusta ei saa sijoittaa 150-200 metriä lähemmäksi rantaviivaa. Pysyvän asutuksen talousrakennukset on sijoitettava asunnon välittömään läheisyyteen. Maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ranta-alueen rakennusoikeus on maanomistajakohteisesti siirretty RA-, A- tai A/RA-alueille tai s-merkinnällä osoitettuihin kohtiin.

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M) on osoitettu pääosin voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti. Kaavassa on kuitenkin tehty joitakin muutoksia M-alueisiin.

Voimassa olevaan yleiskaavaan nähden M-aluetta poistuu liikennealueeksi ja tieyhteyksille varattavilta alueilta. Toisaalta M-alue kasvaa yhtenäisenä kaava-alueen länsilaidalla, kun voimassa olevan kaavan mukaista MM-aluetta (Maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka soveltuu maaseutumaiseen rakentamiseen) muutetaan uuden tieyhteyden itäpuolelle jäävän pienen kaistaleen verran M-alueeksi. Lisäksi merkinnällä on osoitettu tieyhteyksien myötä poistuvat asuntoalueet niiltä osin, kun alueita ei varata liikenteen tarpeisiin.

Mämmen osayleiskaavassa palvelujen ja hallinnon alue (P-alue) on myös muutettu kaavamuutoksessa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Ratkaisu palvelee alueen nykyistä maankäyttöä ja toteuttaa nykyisiä kouluverkon kehittämisen linjauksia: Aiemmin P-alueeksi varattu alue ei ole enää tarpeen koulurakennuksien sijoittamista varten (kouluverkko selvitys 2014; Alueelle ei ole suunnitella opetustiloja).

Käyttötarkoituksimerkinnän määräys vastaa voimassa olevan kaavan määräystä.

MA Maisemallisesti arvokas peltoalue. Alueiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Alueelle laaditun maisemaselvityksen suositukset tulee ottaa alueen suunnittelussa huomioon. Maankäyttö- ja rakennuslain 72 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ranta-alueen rakennusoikeus on maanomistajakohteisesti siirretty RA-, A- tai A/RA-alueille tai s-merkinnällä osoitettuihin kohtiin.

Kaavaratkaisussa on esitetty maisemallisesti arvokkaat peltoalueet (MA) voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti suunnittelualueen pohjoisosaan.

7.2.5 Luonnonympäristö

pv	<i>Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Alueella tapahtuva toiminta ei saa aiheuttaa maaperän eikä pohjaveden pilaantumista (ympäristönsuojelulaki 7 § ja 8 §) tai näihin verrattavia ympäristöhaittoja. Rakennukset tulee perustaa niin, että rakentaminen ei vaikuta pohjaveden korkeuteen. Poikiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.</i>
----	--

Vähälän pohjavesialue on osoitettu kaavaratkaisussa voimassa olevan osayleiskaavan mukaisesti.

luo-1	<i>Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Liito-oravahavaintokohde. Alueen luontoarvot tulee selvittää tarkemmin ja ottaa huomioon alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja aluetta koskevissa hankkeiden toteutuksessa.</i>
-------	---

Perustuen ELY-keskuksen kanssa tehtyyn suunnitteluratkaisuun on liito-oravien huomioimisen turvaamiseksi kaavaan merkitty tiealueiden ulkopuolisille liito-oravien esiintymisalueille luo-1 -merkinnät. Nyt vireillä olevissa tiesuunnitelmissa huomioidaan omalta osaltaan alueella havaitut liito-oravat. luo-1 -merkintöjä on käytetty aiemmin esimerkiksi Hirvaskankaan-Koiviston osayleiskaavan muutoksessa.

Merkinnät sijaitsevat kaavassa Kevätlahden eritasoliittymämerkinnän ympäristössä, suunnittelualueen keskivälillä Kylmäkorventien tuntumassa ja nykyisen Liimattalantien ja valtatie 4 risteyksen itäpuolella.

7.2.6 Yleismääräykset

Mämmen osayleiskaavan muutoksen VT4:n ympäristössä koko kaava-alueita koskevat määräykset on koostettu voimassa olevan yleiskaavan määräyksistä. Suunnittelualueen sijoituksessa kokonaisuudessaan kuivalle maalle, määräyksistä on karsittu rantarakentamista koskevat määräykset. Koko kaavaa koskevat yleismääräykset on esitetty alla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 44 §:n mukaisesti määrätään, että tämän yleiskaavan mukaisen enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen rakennuslupa voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella A-alueilla.

*Koko yleiskaava-alue on maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n 3 momentin tarkoittamaa suunnittelu-
tarvealuetta.*

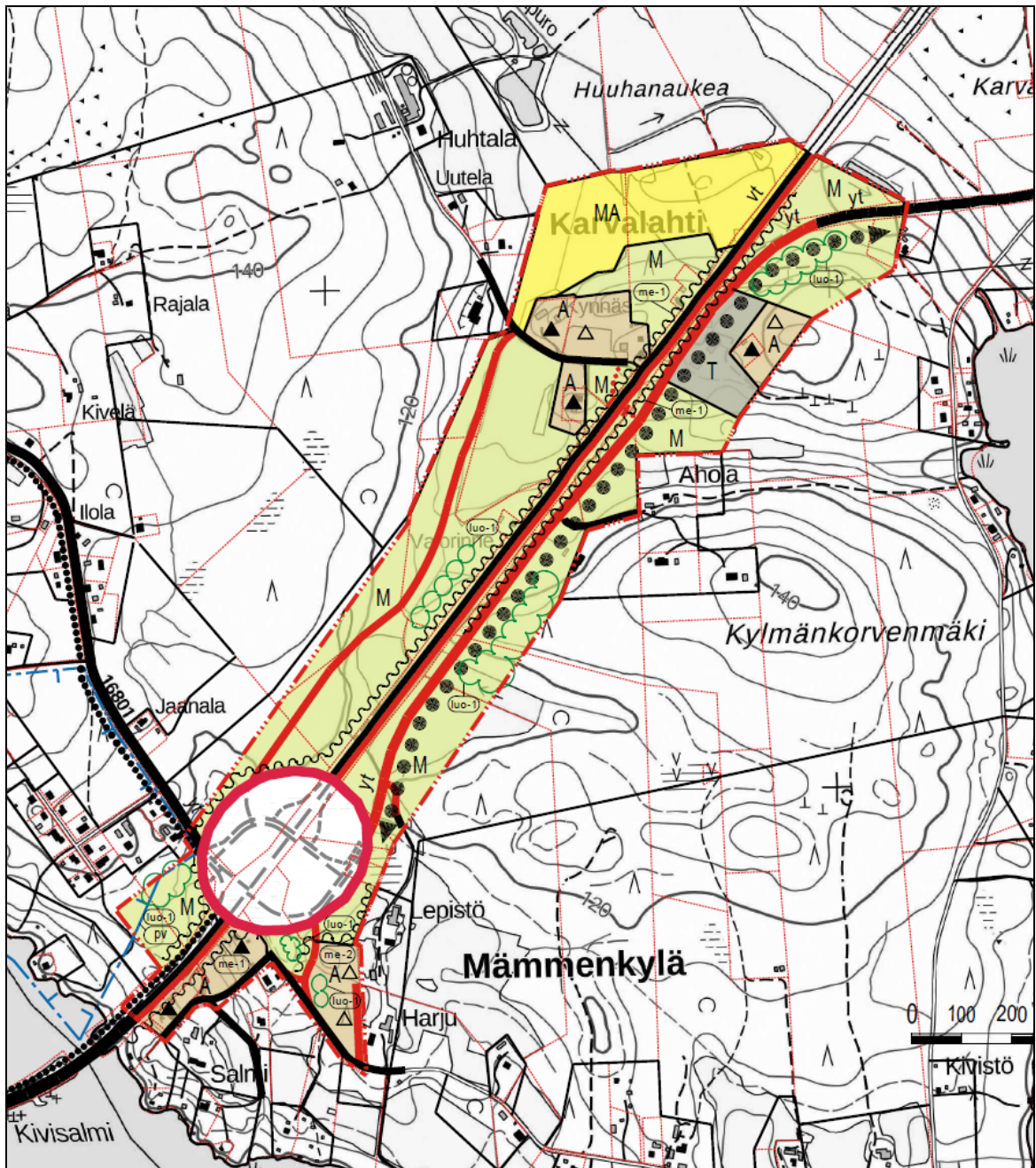
YLEISMÄÄRÄYKSET, JOITA NOUDATETAAN ELLEI KÄYTTÖTARKOITUSMERKINNÄN YHTEYDESSÄ TOISIN MÄÄRÄTÄ:

1. *Rakennuspaikan vähimmäiskoko on 3000 m². Vesihuollon toiminta-alueella rakennuspaikka on liitettävä keskitettyyn vesijohto- ja viemäriverkkoon. Ellei liittäminen ole mahdollista, tulee ympäristöön asuminen tarkoitettuna rakennuspaikan pinta-alan olla vähintään 5000 m².*

Kaavassa osoitettujen rakennuslain aikana muodostettujen rakennuspaikkojen tulee olla kooltaan vähintään 2000 m². Uudestaan rakentaminen, peruskorjaus ja vähäinen lisärakentaminen saadaan suorittaa sen estämättä, mitä edellä on määrätty, jos rakennuspaikka pysyy samana.

-
2. *Rakentaminen tulee sovittaa mahdollisimman hyvin olemassa oleviin maaston muotoihin. Maisemallisesti merkittäviä puita ei saa kaataa.*
  3. *Alueelle rakennettavien uusien rakennusten tulee olla puuta. Uudis-, laajennus- ja korjausrakentaminen on sovittava maisemaan ja kyläympäristöön ottaen huomioon paikallinen rakentamisen perinne.*
  4. *Rakentamista varten on laadittu erilliset rakennustapaohjeet.*
  5. *Rakentajan on huolehdittava siitä, että yleisten teiden läheisyyteen rakennettaessa meluolosuhteet on tarkemmin selvitetty ja etteivät sallitun melutason ohjearvot ylity.*
  6. *Jätevesijärjestelmää koskeva suunnitelma on liitettävä rakennus- tai toimenpidelupahakemukseen*

Kuva: Kaavamuutoksessa osoitetut rakennuspaikat suunnittelualueen ympäristössä. Musta kolmio ilman täyttöä osoittaa ohjeellisen rakentamattoman asuinrakennuksen rakennuspaikan, musta kolmio täytöllä osoittaa rakennetun asuinrakennuksen rakennuspaikan.

9 OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUKSET

Kaavaa laadittaessa selvitetään suunnitelman toteutumisen aiheuttamia vaikutuksia. Erityisesti tarkastellaan kaavan vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön, luonnonympäristöön ja maisemaan sekä ilmastomuutoksen vaikutuksia. Rantarakentamisessa otetaan huomioon myös maanomistajien tasapuolinen kohtelu, joka on huomioitu rakennusoikeuden määrässä.

9.1 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Valtion ja kuntien viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) on jaettu alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua ohjaavien vaikutusten perusteella yleis- ja erityistavoitteisiin.

Yleistavoitteet ovat luonteeltaan alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia periaatteellisia linjauksia. Erityistavoitteet ovat alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia velvoitteita, jotka koskevat myös yleiskaavoitusta.

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Tavoitteet:

- Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittäväälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.
- Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.
- Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

Toteutuminen:

Kaavaratkaisu perustuu olemassa olevan liikenne- ja infraverkoston hyväksikäyttöön ja kehittämiseen. Kevyen liikenteen yhteydet on osoitettu yhdysteiden varteen, eritasoliittymästä Äänekosken keskustaan sekä suunnittelualueen keskivaiheilla valtaien 4 ali joko rakennettuina tai tulevaisuudessa rakennettavina yhteyksinä sekä yhteystarpeina. Kaavassa esitetyt asuntoalueet ja rakennuspaikat sekä palvelutoimintojen alueet on osoitettu olemassa olevien tai tiesuunnitelman mukaisten uusien kulkuyhteyksien varrelle. Myös vesihuollon runkolinjat ovat asuntoalueiden läheisyydessä.

2. Tehokas liikennejärjestelmä

Tavoitteet:

- Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.
- Turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien liikenne- ja viestintäyhteyksien jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet sekä kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävien satamien, lentoasemien ja rajanylityspaikkojen kehittämismahdollisuudet.

Toteutuminen: Kaavamuutoksella edistetään valtatie 4 parannushankkeen toteuttamisen edellytyksiä. Kaavamuutoksessa osoitettujen tieyhteyksien muodostamisessa on hyödynnetty olemassa olevaa tieverkkoa.

3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Tavoitteet:

- Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.
- Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.
- Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.
- Suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista.
- Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Toteutuminen: Kaavaratkaisussa ei esitetä asumista tulvariskialueille. Kaavassa ehkäistään melusta aiheutuvia haittoja osoittamalla meluntorjuntatarpeet ja melun haittoja ehkäiseviä määräyksiä. Kaavassa ei osoiteta uusia asumisen alueita melulähteiden läheisyyteen.

4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Tavoitteet:

- Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.
- Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.
- Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Toteutuminen: Kaavaratkaisussa säilytetään alueet pääosin maa- ja metsätalouden käytössä nykyisen maankäytön mukaisesti. Kaavaratkaisussa on osoitettu maa- ja metsätalouden alueet mahdollisimman yhtenäisinä. Liito-oravien huomioimisen turvaamiseksi kaavaan on merkitty tiealueiden ulkopuolisille liito-oravien esiintymisalueille luo-1 -merkinnät. Liito-oravien esiintymisalueet tulee huomioida alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja aluetta koskevien hankkeiden toteutuksessa.

5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tavoitteet:

- Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetyksi usean voimalan yksiköihin.
- Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Tiesuunnitelman yhteydessä on arvioitu, että eritasoliittymän toteutuessa suunnittelualueen eteläpäähän, pohjavedenpinta saattaa laskea nykyisestä. Muutoksella ei kuitenkaan oleteta olevan haitallisia vaikutuksia alueen pohjavesiin tai pohjaveden laatuun.

9.3.2 Maisema ja kulttuuriperintö

Kaavan toteutuminen vaikuttaa suunnittelualueen maisemaan ja maiseman tuomaan kulttuuriarvoon. Kaavaratkaisun toteutuessa liikennealueet hallitsevat maisemaa aikaisempaa suuremmassa määrin. Melusuojausten rakentaminen alueelle rajaa myös tienkäyttäjien järvi- ja peltonäkymiä. Lisäksi Kevätlahdentien, Mämmentien ja valtatie 4 risteykseen toteutettava eritasoliittymä vaikuttaa suuresti maisemaan ja muuttaa toteutuessaan metsäistä aluetta rakennetuksi ympäristöksi. Eritasoliittymä melusuojauksineen tulee erityisesti näkymään läheiseen asutukseen sen länsi- ja itäpuolel-le. Uudet tiejärjestelyt toteutetaan nykyisin hyvin korkeatasoisina, minkä osaltaan voisi ajatella pienentävän muutoin massiivista vaikutusta maisemaan. Toteutettavat rinnakkaistiet sulautuvat maisemaan todennäköisesti hyvin.

Ote eritasoliittymän havainnekuvasta (Destia).

Muutoin maisemalliset ja kulttuuriperintöön vaikuttavat muutokset alueella ovat vähäisiä. Kaavaratkaisu säilyttää pääosin voimassa olevan kaavan mukaiset asuntoalueet. Lisäksi maa- ja metsätaloudelle varatut alueet säilyvät yhtenäisinä, vaikka rinnakkaistiejärjestelyt tulevat olemaan uusi elementti maisemassa.

9.3.3 Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne sekä sosiaaliset vaikutukset

Kaavamuutoksella ei ole vaikutusta rakennushistoriallisesti merkittäviin kohteisiin. Kaavaratkaisu ei myöskään mahdollista rakentamisen määrän kasvua alueella verrattuna voimassa olevaan osayleiskaavaan.

Kaavaratkaisun myötä asumiseen tarkoitettut alueet vähenevät. Tiesuunnitelmassa esitetyt ratkaisut, jotka ovat osoitettuina myös osayleiskaavamuutoksessa, johtaisivat kolmen asuinrakennuksen ja joidenkin talousrakennusten purkamiseen alueelta. Näistä rakennuspaikkoina on arvioitu voitavan säilyttää yksi. Näin ollen alueelta poistuisi kaavan toteutuessa kaksi asuinrakennuspaikkaa.

Poistuvat asuntoalueet on varattu kaavamuutoksessa pääosin tiealueiksi ja osin M-alueiksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue).

Kuvia. Tiesuunnitelmien ja kaavamutoksen myötä poistuvia asuinrakennuksia. (Äänekosken kaupunki & Google)

Uuden eritasoliittymän läheisyydessä kulkee vesiosuuskunnan runkoverkkoa. Tähän verkostoon voi eritasoliittymän rakentaminen tuoda muutoksia. Muutostarpeet selviävät tarkemmassa suunnittelussa, miltä osin runkoverkkoa sijoittuu tierakenteiden yhteyteen. Muutokset ovat kuitenkin toteutettavissa, mutta voivat aiheuttaa hetkellistä vaikutusta veden saantiin rakentamisen aikana. Tällä on myös taloudellista vaikutusta, mutta kustannuksista vastaa ELY-keskus vesiosuuskunnalle.

9.3.4 Liikenteelliset vaikutukset

Kaavaratkaisu on linjassa alueelle suunnittelussa olevan tiesuunnitelman kanssa. Kaavaratkaisun toteutuessa valtatie 4 liikenne sujuvoituu ja liikenneturvallisuus paranee tonttiliittymien poistuessa valtatieltä ja liikenteen ohjautuessa tonteilta rinnakkaisteille.

Liimattalantien liittymän ja tonttien liittymien valtatielle 4 poistuessa, matka-ajat Äänekosken taajaman suuntaan ja Konginkankaan suuntaan voivat kasvaa tai vähentyä vähäisesti riippuen tarkasteltavan matkan lähtöpaikasta suunnittelualueella tai sen läheisyydessä. Kokonaisuudessaan alueen saavutettavuuden voidaan arvioida kuitenkin parantuvan.

Voimassa olevaan osayleiskaavan verrattuna Kevätlahdentie-Liimattalantie välillä oleva moottoriajoneuvojen itä-länsisuuntainen liikenne ja monin osin valtatie eri puolilla olevien kiinteistöjen liikenne, että liikenne laajemmin suunnittelualueen pohjoisosassa ja sen ulkopuolella, ohjautuu valtatieltä kulkemaan eritasoliittymän kautta ja rinnakkaisteilla. Itä-länsisuuntaiselle liikenteelle on osoitettu kaavaan kuitenkin kevyen liikenteen alikulkuyhteys, joka toteutuessaan säilyttää kevyen liikenteen mahdollisuudet liikkua myös alueen pohjoisella puoliskolla valtatie eri puolille. Ajatellen tulevaisuuden tarpeita ja huomioiden Äänekosken maankäytön rakennemalli 2022 on kevyen liikenteen osalta osayleiskaavassa lisäksi varauduttu uuden kevyen liikenteen väylän toteuttamiseen osoittaen kaa-

vaan kevyen liikenteen yhteistarve. Mikäli tarve kevyen liikenteen väylän toteuttamiseen Liimattalantien yhteyteen tulee, osayleiskaava mahdollistaa sen.

9.3.5 Kaupalliset vaikutukset

Palvelujen ja hallinnon alueen poistuessa alueen osayleiskaavasta, voidaan katsoa kaupallisten mahdollisuuksien vähentyvän suunnittelualueella. Alueelle aiemmin ajateltu koulutoiminta ei ole kuitenkaan nykyisen kouluverkon kehittymisen näkökulmasta enää ajankohtaista eikä alueen varaaminen voimassa olevan kaavan mukaiseen käyttöön ole siten tarpeellista. Lisäksi tiesuunnitelmien yhteydessä tehdyn saavutettavuusselvityksen mukaan suora liittyminen Kevätlahdentien kautta ei kaavaluonnoksen mukaiselle elinkeinoelämän alueelle (TY) ole mahdollinen lähelle eritasoliittymää. Liittymäratkaisu vaatisi suunnittelualueita merkittävästi laajempaa rakenteen ja liikenteen tarkastelua. Selvitysten valossa rakentaminen alueelle on haasteellista ja tukevat alueen käyttötarkoituksen muuttamista maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

9.3.6 Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteutuminen voi aiheuttaa yksittäisille kiinteistönomistajille jonkin verran taloudellista haittaa rakennuspaikkojen menetyksien myötä. Korvaukset menetyksistä ratkaistaan tiesuunnittelun yhteydessä. Kaavassa osoitettujen valtatiehen liittyvien hankkeiden toteuttaminen tuo kustannuksia valtiolle.

9.3.7 Ilmastonmuutos

Kaavoitushankkeen yhteydessä on arvioitu yleispiirteisesti ilmastonmuutoksen vaikutusta alueen maankäyttöön sekä toisaalta alueen toteutumisen vaikutusta ilmastonmuutokseen.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset saattavat kohdistua alueelle säiden ääri-ilmiöistä johtuvina tulvina. Mahdolliset muutokset ilmastossa voivat muuttaa lisäksi maa- ja metsätalouden rakennetta alueella ja siten alueen maisemaa.

Kaavamuutos lisää alueen ilmastovaikutuksia, maankäytön muuttuessa osin maa- ja metsätaloudesta liikennealueiksi. Kaavassa osoitetun rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäisiä verrattuna voimassa olevaan osayleiskaavaan. Kaavamuutoksen toteutuessa alueelta poistuu pari pientä asuntoaluetta.

Valtatien 4 parannuksen myötä alueella oleva liikenne voi lisääntyä. Kaavamuutoksen toteuttaminen säilyttää julkisen liikenteen ja kevyenväylän yhteydet alueella.

10 YLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET

Mämmen osayleiskaavan muutos VT4:n ympäristössä on oikeusvaikutteinen kaava, jota voidaan käyttää rakennuslupien myöntämisen perusteena kaavassa osoitetuilla ns. kuivan maan rakennuspaikoilla (A-alueet, MRL 44 §)

Rakennusluvut

Rakennuslupia myönnettäessä on katsottava, ettei alueen käyttöä yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen vaaranneta. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja määräyksiä katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteuttamista. Nämä oikeusvaikutukset tulee ottaa huomioon myös turvallisten liittymäjärjestelyjen takaamiseksi. Rakentamiseen kaavoitetuilla alueilla on osoitettu kolmioilla asuinrakennusten ohjeelliset paikat. Merkintä on symbolinen eikä sen tarkoitus ole kuvata tarkasti rakennuksen fyysistä sijaintia. Rakennusten sijainti sekä rakennuspaikan koko ja muoto täsmentyvät rakennuslupavaiheessa. Rakennuspaikka ei ole ulottuvuudeltaan sidottu yleispiirteisessä osayleiskaavassa rajattuihin asuntoalueisiin: rakennusten tulee sijaita kaavassa rakentamiseen osoitetuilla alueilla, mutta rakennuspaikkojen rajat voivat niistä huomattavastikin poiketa.

Maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M) sekä elinkeinoelämän alueelle (TY) rakentamisen edellytyksenä on suunnittelutarveratkaisu, minkä jälkeen voi hakea rakennuslupaa.

Rakentamisen ohjaamista varten on Äänekoskella laadittu Hirvaskankaan-Koiviston osayleiskaavan yhteydessä erilliset rakennustapaohjeet, jotka soveltuvat hyvin myös Mämmen kylän alueelle. Ohjeissa on esitetty maaseutuympäristöön sopivat periaateratkaisut rakentamisen sijoittamisesta erityyppisille osa-alueille.

Osayleiskaavanmuutos ohjaa suoraan rakentamista rakennusluvalla niiltä osin, kuin olevat ja uudet rakennuspaikat on merkitty osayleiskaavamuutokseen.

Vaikutus yleiskaavaan

Yleiskaavassa on huomioitu kaava-alueeseen rajoittuvat yleiskaavat. Tämä osayleiskaava korvaa kaava-alueella voimassa olevat yleiskaavat.

11 YLEISKAAVAN TOTEUTTAMINEN

Osayleiskaavan toteuttaminen rakennuspaikkojen osalta on täysin riippuvainen maanomistajien halukkuudesta luovuttaa tontteja. Tonttien luovutuksen lisäksi myös teiden rakentaminen lukuun ottamatta valtion hallinnoimia teitä kuuluu käytännössä maanomistajien tehtäviin. Vesihuollosta alueella vastaa Mämmen vesiosuuskunta.

Äänekoskella on kylien rakentamisen ohjaamiseen laadittu rakennustapaohjeet (LIITE 4).

Valtion toteuttamiskohteista merkittävimpiä ovat valtatie 4 rinnakkaistiejärjestelyt välillä Kevätlahdentie – Liimattalantie, jonka yhteydessä poistetaan vaarallisia liittymiä ja parannetaan nelostien liikenteen sujuvuutta, sekä Kevätlahden eritasoliittymän toteuttaminen.

Äänekoskella 21.6.2021

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI – KAAVOITUSPALVELUT

Nina Marjoniemi
kaavoituspäällikkö

Carita Kosonen
kaavasuunnittelija